

JUMALANNA TAARA

Ilmar Soomere

Tallinn 2013

Avaldan I.Soomere lahkeli loal. (M.L.)

SISUKORD

RELIGIOOSNE SEGADUS EESTIS	3
ARVAMUSI TAARAST	9
MÕNINGAID KAHTLUSI	12
HÜPOTEES TEGELIKUST TAARAST	15
1. Taara on Indiast pärit jumalanna	15
2. Taara kui jumalikustatud tulnukas	18
3. Taara kultuse levik:	21
• Kirjanduslikud andmed	22
• Filoloogilised andmed	24
• Geneetika	27
• Muumiad, püramiidid ja megaliidid	29
• Etnograafia	31
• Jumalanna nimi	34
• Muistsed aatomisõjad	37
4. Tee Siberist tänapäeva Euroopasse ja Eestisse	43
TÄNANE ÖÖ JA PÄEV	50

Tartu Ülikooli usuteaduskonna 14-liikmeline uurimisrühm eesotsas Riho ja Lea Altnurmega said USA Metanexuse Instituudi poolt 2009-2011 a rahalise toetuse (grandi) religioosse olukorra selgitamiseks Eestis. Internetist oli võimalik lugeda kokkuvõtet teemal „Religioon biokultuurilises paradigmas“. Seal on kirjas:

„2005. a Eurobaromeetri järgi uskus vaid 16% Eesti elanikest Jumalat, mis oli väikseim protsent teiste Euroopa maadega võrreldes; samas uskus 54% mingit liiki vaimu või elujõudu, mis oli jälle suurim protsent“:

Samas:

„Euroopa sotsiaaluuringus 2004. a järgi nimetas end usklikuks 10,7% ning mitteusklikuks 62,5% eestlastest ... Vahepealset määratlust eelistas 26,8%“.

Uurijaile teeb muret, et meid varitsevad „**traditsioonidest eemaldumise ohud**“. Neist on märgitud vähemalt kolme:

1. Reinkarnatsiooni (eesti keeles taassünni) uskujaid olevat juba 28% eestlastest
2. Astroloogia
3. UFO-de uskumine

Uurijad nimetavad seda „**uute religioosete ideede**“ sissetungiks.

Probleemiks muidugi – kas need on **uued**? Taassünniõpetus on vaimset arenenud tsivilisatsioonides tuntud aastatuhandeid. Euroopas tuntud astroloogia kasvas välja vähemalt 3000 a tagasi Vana-Sumeri preesterkonna filosoofilistest tõekspidamistest. UFO-kontakte on kõigil kontinentidel fikseeritud vähemalt 3500 a tagusest ajast.

Kas probleem on **religioosne** või puht-teaduslik? Taassünde ja spiritistlikke nähtusi uurivad teadlased kasutavad teaduslikku metoodikat ja kõrgtehnoloogilisi seadmeid.

Ja kas on tegu **ideedega**? Või käsitletakse reaalseid nähtusi?

Isiklikult suhtun astroloogiasse skeptiliselt. Probleem ise on aga teaduslikult uuritav – kas seosed taevakehade paiknemise ja inimeste (või riikide) saatuse vahel on statistiliselt olulised?

Kummalisena tundub ka Eesti Vabariigi valitsuse poolt 2002. a heaks kiidetud „**Eesti vaimse tervise poliitika alusdokument**“.

Kirjeldatakse üldtuntud olukorda – depressiooni haigestumine on kõrge, palju on enesetappe, psühhiaatrilis- psühholoogiline abi on ebapiisav ja alarahastatud. Pakutakse 5 lahendust:

1. Elanikkonna teavitamine, vaimse tervise alase tegevuse edendamine ja ennetustöö

2. Abistajate koolitamine
3. Luua korralik teenustevõrk, mis hõlmab ka eneseabi
4. Paindlik selge vastutusega koostöö. Kvaliteedi tagamine
5. Alarahastuse **vähendamine** (!)

Teavitamise punkti all on mäрге:

„Vaimse heaolu ja püsiväärtuste tagamise üheks abinõuks on **eluterve religioossus** (minu rõhutus – I.S.), mis aitab elu ja iseendaga toime tulla. Selle eelduseks on religioonialane haritus, mis tagab orienteerumise usulistes küsimustes ja võimaldab vältida **ebatervet religioossust** (minu rõhutus – I.S.)“.

Jurist Mari Amos mainib oma 2009. a kaitstud magistritöös, et selle dokumendi koostas sotsiaalministeeriumi tellimusel AS PRAXIS, kaasates töö juures ligi 1000 spetsialisti ja kompetentset organisatsiooni. Praktikast pole aga suurt midagi muutunud.

Kuna eestlased on Euroopas kõige rohkem pimedusega löödud rahvas, siis ehk otsivad nad abi mitte-abraamilistest uskumustest, näiteks vanast heast Taara-usust? Mida aga riiklik teatmeteos sellest kirjutab? Loeme (E.N.E. 7. kd, 1975, lk 425):

*„**Taara**, ka **Tooru**, müt. muinaseestlaste jumal, tuntud Saaremaal ja tõenäoliselt mandrilgi. Ta algupära on ebaselge; teda on seostatud Skandinaavia Thoriga. Henriku Liivimaa Kroonikas on mainitud Virumaal sündinud ja sealt Saaremaale lennanud Tarapitat, (Tharapita, Tarapitha, Tharapitha; seda on tõlgendatud ka sõja- ja palvehüüuna „Taara, avita!“)“.*

Kole lugu! Ehk peaksid virulased Taara sünni õigusjärgsete pärijatena Saaremaale sõja või vähemalt tagasinõude hagi esitama? Siis saaksid ka Eesti lõunapoolsemad maakonnad paremini õnnistatud?

Ja veel 34 aastat hiljem, esinedes Eesti Raadios 26. dets. 2009. a saates „Keelekõrv“ kinnitas prof Huno Rätsep umbes sama infot ja lisas omaltpoolt, et tõenäoliselt oli Tarapita Taarast erinev omaette jumal, kes Ebaevere mäelt Saaremaale lendas.

See on nüüd ametlik ja „teaduslik“ asjakäsitus. Millisel seisukohal on rahvalikud arvamused, näiteks Aleksander Heintalu (Vigala Sass)?

Tema 1996. a Stockholmis ilmunud raamatu „Vägi Tārā riitusest“ esimene lõik kõlab:

„Antud väga väike raamat on kirjutatud selleks, et tõsta kardin „valgete inimeste“ jaoks ühelt kuulsalt Tārā nimeliselt kultuselt, mis kõla järgi on sarnane eestlaste Suurvaim-Ülemvaim-Taarale.

Tārā on Tiibeti budismi üks naisjumalusi, kellele omistatakse väe andmise võimet ...“

Lk 81 tunnistab autor erinevateks jumalusteks Taarat, Toorumit ja Ukut. Kui „**Toorumi**“ all oleks mõistetud Skandinaavia uusaegset sõjajumalat Thori, oleks kõik õige, aga ... ei!

Oma pikemas teoses (780 lk) „Estide (tšuudide) hingestatud ilm“ (Männisalu 2001 lk 150) toob autor tabeli 3-st ilmast, kus kõrgeimal kohal asub Taara Ürgema nime all. Sinna mahub ka Taevaisa (aga Ürgema väega). Samas (lk 147) on aga:

„Tekib küsimus, kas nemad (eelnev jutt jakuutidest – I.S.) ka laenasid jumaluse Euroopast nagu meie Thori (Taara)“.

Thori ja Taara samastamise põhjenduseks viitab autor rootslasele M.A Castrenile ja vene autoritele L. Sternbergile ning A.S. Tokarevile.

Ent lk 148 on toodud eesti folkloristi Oskar Looritsa poolt Saaremaalt kogutud müüt maailma loomisest, kus Ürgema kannab Taara nime!

Kui nüüd aga Kilplast kaasaegsele Eestimaale tulla – mida täpsemat me tänapäevalgi teame?

Esmalt küsimus Taara tulenemisele Skandinaavia sõjajumal Thorist.

Liivimaa Henrik oma 1227. a kroonikas ei tee mingit vihjet Tarapita päritolu kohta. Kuna aga tekstis on juttu jumalast (mitte jumalannast), siis pidas Henrik Taarat ilmselgelt meheks.

Liivi- ja Eestimaad külastanud sakslane August Wilhelm Hupel oma 1774. a avaldatud töös („Topographische Nachrichten von Lief- und Ehstland I“, 1774 lk 150) mainib:

„Neil (eestlastel – I.S.) on üks jumal Thor, kellele omistatakse atmosfäärinähtuste tekitamist. Jumalakujusid neil pole. Võib aga mõndagi leida, mida nad arvatavasti teistelt rahvastelt ja nende religioonist on laenanud. Igaüks võib siin märgata kelti ja saksa lugudest pärit tuttavaid asju“.

Anonüümne autor kirjutab oma 1788. a Leipzgis ilmunud saksakeelses raamatus „Eestlased. Midagi iseäralikku nende ebausust“ („Die Ehsten. Etwas über besondere über ihnen Aberglauben“. Leipzig 1788, lk 10 11): Lisaks sellele, et eestlased on saamatud ja ei usalda saksu, lisab ta:

„Sellele kahele asjaohule võiksin ma lisada veel kolmanda – see on eestlaste üldine ogarus ... nii jätkavad nad samamoodi edasi vastavalt hulgate valedete ja naeruväärsete ebamõistlike arusaamadega“. Lk 13 toob autor sünonüümidenä välja jumalanimed Jumal, Jomel, Thor, Thursis.

Samas J.B Holzmayer oma „Osilianas“(lk 3 „Mälestusi paganlikust jumalakultusest ja mitmesugustest vanematest kommetest, mida kogusin Saaremaal“) kirjutab:

„Eestlaste Jummal ja Taara on üks- ja seesama. Kui nad Thorist kui kõuejumalast räägivad, siis nimetavad nad ka seda Jummalaks“.

Samas (lk 3) nimetab J.B. Holzmayer sünonüümidega – Taara, Tara, Toro, Tharapit, Tharapilli, Tharapiit, Vanaisa, Ukko.

Lk 5: *See Tarapiit on Saaremaale Eestimaa mandriosast (sks Festland) tulnud*“.

Siberi rahvaid uurinud välismaa keeleteadlased ja etnograafid M. Castren, N.L. Gondatti jt said juba 19. sajandil aru, et soome-ugri Taara on hoopis midagi muud kui Skandinaavia sõjajumal Thor.

Kaasaegsetest religiooniuurijatest on seda kinnitanud ka M. Eliade oma religioonientsüklopeedias.

W. Reimann oma 1901. a ilmunud raamatus „Eesti muinasusk“ kirjutab:

„Põhjamaa Thoriga ei või meie Taaral, Soome Tuuril, Lapi Tiermisel, Woguli Taromil, Ostjaki Tuurumil midagi tegemist olla. Esmalt leitakse Taara-nimelist jumalat kõikidest soome-ugri keeltest“.

Kui Eestis rohkem uurimusi hõimurahvaste kohta ilmus, tekkis kahtlus – kas Eesti Taara on ikka Thorist tuletatud. M.J. Eisen oma „Eesti mütoloogias“ (Tartu 1919, lk 110) kirjutab:

„Ma ei taha väita, nagu tuleks Taarat tingimata Skandinaaviast laenatud jumalaks nimetada, seda enam, et nime järgi kaugemalgi soome sugu rahvaste seast leida“.

Ka teoloog Uku Masingu 1933-1940 a loengute põhjal koostatud ja 1995. a ilmunud raamatus (Uku Masing „Eesti usund“ Ilmamaa lk 47) on toodud samad Taara soome-ugrilikud nimevariandid näitamaks, et Taara on geograafiliselt laiaulatuslikult levinud iseseisev jumal.

Omapärase viite (olguigi põlastavas toonis) teeb A.W. Hupel mainitud teoses 1774 a (lk 148). Jutt eestlastest:

„Neid võib süüdistada jälestusväärsetes asjades, eriti poliiteismis (sks Vielgötterung). See pole aga päris kindel. Eestlased, aga ka lapsed, soomlased jt peavad tõeliseks jumalaks Jummalat. On see nimi, mida tunnetatakse vaid oma mõtteis? Kas muudele jumalatele nagu Thor jt osutatakse austust vaid kui alamatele jumalatele (sks Untergottheiten) ja vägilastele, tehes oma äranägemise järgi neile annetusi? See oletus võib tõepärane olla“.

Nimesegadusel, mis fikseeritud 18. sajandil saksasoost kirjutajate poolt (Taara = Tarapita= Vanaisa = Ukko) võib olla kaks põhjust:

1. 13.-18. sajandini, so üle 500 a jooksul võisid koos arvukate alamsaksa laensõnadega tulla eestlaste maailmapilti ka laenatud religioossed mõisted
2. Põgusalt eestlaste elu kirjeldanud isikud ei suutnud eristada põlist materjali laenatust

1835. a ilmus Elias Lönnroti poolt koostatud soomlaste eepos „Kalevala“. Seal esineb Taara teisendnimena (?) TUUR vaid mõnel korral. 47-s runos on juttu Tuuri maja süttimisest ja tule levimisest ümbruskonda. On ka vihje, et tegu polnud Ukko välguga.

1985. a ilmunud eestikeelse väljaande tõlkija August Annisti sõnaseletustes (lk 513) on:

„UKKU, ilmajumal (sõnast ukko – taat), eriti äikese ja pilvede haldjas ... Loitsudes on temaga hiljem liitunud kristliku „kõikvägeva“ jumal-isa ja „kõige looja“ jooni, mida Lönnrot omalt poolt eeposes on veelgi rohkendanud“.

Nimi TURSAS all on A. Annisti väitel mõeldud veehiidu.

TAARA ja UKKO (UKU) erisusest on viide ka 1861. a Fr.R. Kreutzwaldi poolt koostatud „Kalevipojas“. (Fr.R. Kreutzwald „Kalevipoeg“ 1961, 19 lugu lk 324). Jutt käib kandlemängija-lauliku loost, Taara tütre Siuru-linnust, kes lendles vikerkaarel ja kuu lähedal, nähes meeste/naiste ilmasid:

„Küsiteldi kõigis kohtes.

Kas ei taadil tähepoega,

Tähepoega ehk ka teista,

Kes läeks neidu päästemaie,

Käharpääda kuulamaie?

Taara mõistis, kohe kostis:

„Lenda, tütar, liugle tütar.

Lenda tütar, lõuna alla,

Liugle libas lääne poole,

Läänest põigiti põhjasse,

Libise Uku ukse ette,

Lääne eide läve alla,

Põhja eide peenderaile,

Küsitele kosilasi.

Palu piiga päästijaida!“. (minu rõhutused – I.S.)

Kui „Kalevalas“ pole üldse mainitud Taarat, siis „Kalevipojas“ on seda tehtud vähemalt 25-l korral (Ukut ca 12 korral, Vanaisa paaril korral).

Seega puudub rahvuseeposte tasandil alus samastada Taarat ja Ukkot.

Sama kinnitab ka Wikipedia:

„Ukko, mõnikord ka Äijä või Äijo (soome keeles – vanaisa, vanamees, ka äike) ... on taeva, ilmastiku, saagi ja äikese jumal soome mütoloogias.

Soome sõna „ukkonen“ (äike) lühendvorm on Ukko, mida sageli on võrdsustatud Perkelega. Mõnel juhul on Perkelet peetud Ukko algupäraseks nimeks ja Ukko on Perkele mahendatud (eufemistlik) nimevorm.

Ukko on üheks peamiseks soome mütoloogia jumalaks, kuigi teadlased peavad seda pigem hilisemaks kristlikuks mõjaks ...

On võimalik, et Ukko kuju on domineerivalt Indo-Euroopa (võimalik, et Balti) päritolu ...

Haavio arvates on nime „Ukko“ tarvitatud ka mitmete jumalate üldnimena konkreetse jumalanime mainimise asemel“.

ARVAMUSI TAARAST

Kui nüüd on selgunud, et Taara pole ei Thor, Vanaisa ega äikesejumal Ukko, **kes ta siis on?**

Hea küsimus, sest kirjanduses pakutavate variantide hulk on suur. Vaid mõned näited.

- Anonüümse autori kokkuvõtlikus internetiartiklis „Tara, Goddess of Peace and Protection“:

*„Taara on meie iseendi **sisemise tarkuse prototüüp**“. See juhib ja kaitseb meid, kui orienteerume eneste alateadvuse sügavustes“* (minu rõhutus – I.S., ka edaspidi).

- Samas artiklis on väide, et Taara on üks **tark naine**:

„Vanim viide jumalanna Taarale on pärit ligi 5000 a vanast soome saagast. Seal räägitakse naistarkade grupist nimega TAR“.

- Tiibeti budist Bhikshuni Thubten peab Taarat naiseks, ehkki pärit väljaspoolt Maad. Artiklis „Arya Tara: a Star by which to Navigate“ seisab:

„Taara kui isiksus.

*Palju ajastuid tagasi elas ühes teises universumis **printsess nimega Yesha Daur**. Toetudes enda kogemusele ja uuringutele jõudis ta 3 kalliskivi mõistmisele. Nendeks on buddhad (valgustunud), dharm (vaimne kohustus) ja sanga (vaimsete isikute ühendus). Ta mõistis elutsüklite kordumise ebatäiuslikkust ja kõigist kannatustest vabanemise vajalikkust. Ta leidis, et kõik elusolendid, nagu ka ta ise, soovivad õnne ja hoiduvad kannatustest. Printsess Yesha Dauris arenes tõeline armastus ning kaastunne iga elusolendi vastu. Talle ei pakkunud enam rahuldust palee luksuslik elu. Ta töötas näidata teed vabanemisele miljoneile olendeile. Seda vannet kordas ta enne hommikueinet, enne lõunat ja enne uinumist. Seetõttu hakati teda nimetama Arya Tara, mis tähendab „Suursugune Vabastaja“.*

„Arya“ tähendab, et ta oli mõistnud tõelist reaalsust. „Tara“ tähendab, et ta oli aktiivselt tegutsev. Kui usujuhid soovitasid tal paluda sündimist järgnevates eludes mehena, siis Taara keeldus. Ta viitas sellele, et paljud buddhad on juba kehastunud meestena. Ta töötas, et püüab saavutada täiuslikkust valgustatud naise kehas elades ja kehastub ka järgnevalt naisena, et aidata teisi.

Olgu me mehed või naised, see ajalooline Taara on meile eeskujuks. Nagu meiegi oli ta tavaline isiksus oma murede, pingete ja rõhuvate tunnetega“.

- Wikipedia artiklis „VALI (Ramayana)“ on märge, et kui jumalad, pooljumalad ja demonid (asurad) puhastasid kosmilist Linnuteed, siis eraldasid nad 14 liiki

kalliskive. Ühte liiki nimetatakse „taevanümfideks“ ehk apsaradeks. **Taara oligi üks apsaradest.**

Hiljem ta abiellus ahvinäolise pooljumala Valiga. Apсарad harrastasid tantsimist ning ka hasartmängud olid neile meeltemööda. Neil oli ka võime oma kuju muuta. Üldiselt tõid nad aga õnne.

Arthur Cottrelli ja Rachel Stormi „Maailma mütoloogia entsüklopeedia“ (Varrak 2006 lk 342) mainib India kuulsate apsaratena Urvašit ja Šakuntalat, kelledest said kuningate naised.

Taevanümfid olid tuntud ka Vana-Kreeka mütoloogias. Nende päritolu seostatakse Veenuse, Plejaadide ja Sõnni tähtkujus asuvate Hüaadidega.

- Wikipedia artikkel „Tara (Buddhism)“ nimetab Taarat bodhisattvaks (üks vaimse arengu aste enne täielikku valgustatust buddhana). See versioon on populaarsem laiaulatuslikumas budistlikus religioonis – mahajaanas. Toodud on ka viimase Dalai laama seisukoht Taara suhtes, mida laama avaldas 1989. a ühel konverentsil Californias:

„Budismis on tõeline feministlik liikumine, mis toetab jumalanna Taarat. Taara arendas bodhisattva eesmärki – bodhitšittat, mis viib täielikule valgustumisele. Ta leidis, et liiga vähe naisi on saavutanud buddha valgustustasandi. Taara andis vande: „Ma arendan bodhisattva ideed naisena. Kõigis minu kehastustes sünnin naisena ja ka oma viimased kehastused enne buddhaks saamist olen ma naise kehastuses““.

- Eelnevat on edasi arendanud vajrayana ehk tantrism (vt Wikipedia), kus Taarat peetakse juba täisväärseks naisbuddhaks. Nii hindas olukorda ka esimene Dalai laama Gyalna Gendun Drub (1391-1474), kes on pühendanud ülistuse imeilusale naisbuddhale Valgele Taarale (vt A Gem to Increase Life and Wisdom. A Price of White Tara)“.
- Tiibeti budism pakub Taarale veel kolmandagi taseme variandi – Jumalaema rolli (vt W.Y. Evans-Wentz. The Tibetan Book of the Dead; L.Oxford NY 4, 1960 lk 115-116).

Teatavasti kirjeldab see teos inimese surma ja järgmise kehastumise vahelist perioodi (bardo), mis on tinglikult jaotatud 49-ks etapiks ehk „päevaks“. Viiendal „päeval“ pärast surma tuleb kohtuda Jumalaema Taaraga. Tiibetlased on sanskritikeelse Tārā asemel kasutusse võtnud omakeelse termini „Dölma“ (see kes päästab):

„Oo kõrgestisündinu, kuula tähelepanelikult! Viiendal päeval paistab Su peale element – õhu esmane roheline valgus. Sel ajal näed Sa Rohelisest Edukuse- ja Heategude Põhjaregioonist saabunud õnnist Buddha Amogha-Siddhit, Ta on rohelist värvi ja tema käes on 4-haruline dorje (meelerahu sümboliseeriv püha sau) ning ta istub kosmost läbival harpüia troonil (harpüiad – Vana-Kreeka lendlevad tormijumalannad – I.S.). teda embab Jumalik Ema, usaldusväärne Taara (tiibeti k Dölma). Nendega on abilistena kaks naisbodhisattvat“.

- Arvatakse, et kunagi ammu oli maailma paljudes riikides **Emajumalanna** kultus. On leitud arvukalt põletatud savist naisfiguure, joonistusi, tekste. Umbkaudselt võib nimelisi emajumalannasid olla rohkem kui 300, neist üle 40-ne Indias. Ühena neist on mainitud ka Taarat. Erinevatel India emajumalannadel on oma spetsiifiline tegevusala. Nii oli Sarasvati õppimise ja kunstide kaitsja. Sara Kali kaitses mustlasi. Taara kaitses ja päästab.

Eriti omapärane oli jumalanna Anata funktsioon – ta kaitses surnud jumalate hingi nende surma ja taassünni vahelisel bardo-ajal.

India emajumalannade üldnimeks on Bhavani. Kümnet peamist tarka emajumalannat nimetatakse Indias Mahavidyas. Taara on selles nimekirjas teisel kohal.

Huvitaval kombel austatakse Taarat emajumalannana ka Iirimaal. Meath'i maakonnas asub Taara mägi (Hill of Tara), kus umbkaudu 2500 a eKr-6. saj maj krooniti üle 140-ne Iirimaa kuninga.

- Kirjandusest võib aga leida veelgi esinduslikumaid Taara rolle. On väidetud, et Taara on seotud Siiriuse, Põhjanaela või Aldebaraniga.

MÕNINGAID KAHTLUSI

Lugedes mahukat Taara kohta käivat kirjandust, on tekkinud kahtlusi teatud väidete suhtes. Ülevaateartiklis „Tara, Goddess of Peace and Protection“ (http://www.goddessgift.com/godess-myths/godess_tara-white.htm) on kirjas:

„Me võime Taara nime ära tunda ka ladina sõnas „maa“ (ld „terra“), mis viitab seosele Taara ja Maaema mõiste vahel.

Jumalanna Taarat on seostatud ka Kuan Yiniga, Hiina kaastundejumalannaga.

Lõuna-Ameerika tunneb teda kui emajumalanna Tarahumarat.

Cheyenne'i indiaanlased austavad Tähenais, kes lahkus taevast ja kelle keha muutus maaks, mis varustas neid toiduga.

Muistne Egiptuse jumalanna Istar tuli müüdi kohaselt taevast ja soovitas oma kaaslastel abielluda maiste inimestega, et anda neile osa oma õpetusest ja tarkusest. Ka tema oli üks jumalanna Taara kehastustest“.

Taolisi väiteid esineb ka mitmetes teistes allikates.

Vaatleme näiteid ükshaaval. Ladina keel on arenenud kunagise Kesk-Itaalia Latinumi algkeelest ja levis hiljem Itaalias ning kaugemalgi. Ladina „**terra**“ on tõlkes „maa“ (nii muld, pinnas kui riik; siit ka mõiste „territoorium“). Ladina kultuuriruumi jumalate ja jumalannade seas puudub aga Taara nimi või sarnane jumalannagi. Roomlased võtsid suures osas üle Vana-Kreeka jumalad nende nimesid muutes ja vajalikuks mugandades.

Nüüd Cheyenne'i indiaanlaste tähenaise pärimus. Algonkini keelerühma kuuluvad cheyenne'i ehk šaieeni indiaanlased elavad Põhja-Ameerika keskosas Suur-Järvistust lääne- ja põhja pool. Nende ja samasse keelerühma kuuluvate odžibvade legendi kohaselt maandus nende maile kosmoselaev 12 neiuga, kellest üks – Geerhtsigokvae – elas indiaanlaste juures, abiellus ning sünnitas ka poja (vt I. Soomere „Paleokontakt“ 2011, lk 68-69). Pole siiski tõenäoline, et legendis kirjeldatud tähenaime oli jumalanna Taara.

Ka Lõuna-Ameerika arvukate jumalate ja jumalannade seas puudub Taara analoog.

Hiina Kuan-Yin ei kõla ka Taara moodi ja kaastunnet võib pidada paljude emajumalannade iseloomulikuks jooneks. Tuntud orientalist sir Charles Eliot (vt Sir Charles Eliot „Japanese Buddhism“, Curson Press 1994 lk 123) kirjutab – jutt India päritolu jumalanna seostamisest Hiina ja Jaapani jumalannadega:

„See on religioosne romantika ja hiina fantaasia vili, millel pole midagi ühist india traditsiooniga. Hiinas ... oli kalduvus samastada Kuan-Yini muistsete rahvuslike

kangelannade, haldjakuningannade ja nõiduslike neidudega, mis oli meeltemööda rahvuslikule maitsele. Siin on arvatavasti tegemist Kuan-Yini, Hariti ja Taara segiajamisega.

Taara oli India jumalanna, kel tantristlikus budismis ilmneseid sarnasused Šiva Shaktiga, kaaslus erinevate buddhade, bodhisattvate ja Avalokiteshwaraga. Taara võis võtta erinevaid kujusid. Teda on maininud Hsüan-Tsang, kuid väljaspool lamaistlikke templeid pole tal Hiinas rahvuslikku austust.

Võib aga ka oletada, et Taara seostamine tantristlikus kirjanduses Avalokiteshwaraga võib hõlbustada tema (Avalokiteshwara) enda soomuutust. Kuan-Yin pole aga tulenenud Taarast. Taara on kahtlemata Buddha Amithabha, paradiisi kiidetud bodhisattva, seega Avalokiteshwara ise“.

Samas lk 124:

„Jaapanis omandas Kuan-Yin nime Kuannon. Vastavalt oma „eripalgelisusele“ pani ta aluse tervele reale imelistele kujudele nagu ka talupoegade poolt austatud madonnad. Minule näib see pigem jaapani kujutlusvõime produkti kui india traditsioonina“.

Samas lk 126:

„Kui J-Ching oli palverännakul (671-695), levis teadmine, et mandžud tulid Hiinast. Tolleaegne Hiina kogus kuulsust kui budistlik keskus. Väljapaistvate Hiina budistide visiividid jätsid mulje, nagu oleks tegu jahiga bodhisattvatele ja tantra meistritele. Ühte jumalanna Taara vormi nimetati Mahacinataraks. Sellel aga puudusid Hiinale iseloomulikud tunnused ja seda nime kasutati tõenäoliselt eksootilise vürtsi lisamiseks“.

Lõpuks **Ištar**. Tegelikult on jumalanna Ištar Vana-Sumeri jumalanna Inanna hiline babüloonia-aegne variant. Kuigi Sumeril olid kontaktid nii India kui ka Egiptusega, pole leida viiteid Ištari ja Taara identsuse kohta.

Wikipedias märksõna „Taara“ all jt allikais esineb Taara nimevariantidena:

- Tangara, Tengri (mongolitel, turkmeenidel)
- Tangere (jakuutidel)
- Tengir (tatarlastel)
- Tangri (kirgiisidel, burjaatidel)
- Tangaroa (polüneeslastel)
- Tin (etruskidel)
- Tian (hiinlastel)

Türgi teadlane Haluk Berkmen (vt Haluk Berkmen „Forgotten Past. The Ancient Uighur Empire“ jt) peab neid nimevariante tulenevaiks Vana-Sumeri sõnast „**dingir**“ (taevas, jumal; sümboliks ring punktiga keskel ja ka asterisk – 4-14 haruline tärn).

Sumerist on kogu maailma levinud olulised mõisted (arvude positsioonisüsteem, korrutustehted, maakaardid, noodikiri, arstireseptid, seadusandlus, paljud piiblilegendid, mõõdühikud jm).

Seega pole võimatu, et ka taeva ja jumala termin võis sealt kaugemale levida.

HÜPOTEES TEGELIKUST TAARAST

Eeltoodud andmed viitavad arvamuste paljususele Taara suhtes. Tavainimese tasemel on raske öelda, kuidas olukord tegelikult oli ja on.

Järgnevalt püüan olemasolevate materjalide alusel taastada tõenäolise Taara arenguloo. Loomulikult on see vaid üks võimalik versioon. Esitaksin neli põhilist väidet:

1. Taara oli Indiast pärit jumalanna
2. Nagu paljud teisedki oli Taara jumalikustatud tulnukas
3. Taara kultus sai alguse Aasiast ja levis põhja- ning lääne suunas, ulatudes ka Eestisse
4. Käesoleval ajal võib leida elujõulist Taara kultust Indias ja Tiibetis, üksikjuhtudena ka Euroopas

Kaugema tuleviku prognoosiks hindan vägivaldsete religioonide mõju vähenemist ja vaimse harmoonia poole suundumise kasvu.

- **Taara on Indiast pärit jumalanna**

India filosoofilis-religioosne kirjandus (alates eepostest Mahabharata ja Ramayana, veedad, upanišaadid, puraanad, suutrad jpt) on sedavõrd mahukas, et kogu selle materjali valdamisega vaevalt keegi uhkustada võib. Ka on seal vasturääkivusi ja erinevaid tõlgendusi.

Taarasse puutuvast käsitluses võiks eristada varasemat brahmanistlik-hinduistlikku ja hilisemat budistlikku etappi.

Paljud allikad viitavad sellele, et Taara kultus on väga muistne, ulatudes juba veedadeeelsesesse perioodi. Mõned autorid paigutavad veedade loomise alguse ca 1500 a eKr, mõned aga 6000-10 000 a eKr. Praeguse Pakistani territooriumil kulgeva Induse jõe muistsest kultuurist (Induse ehk Harappa kultuurist, mille algusaega on paigutatud ca 3000 a eKr) on paljud kuulnud. Ometi on aga ühes tähtsaimas neljast veedast – Rigveedas vähemalt 50-l korral juttu ka Indusega paralleelselt kulgevast suurest SARASVATI jõest (mis kulges Himaalajast Araabia merre Indusest ida pool).

Toetudes satelliitidelt saadud teabele ja geoloogilis-arheoloogilistele uuringutele tõestasid prantsuse teadlased, et muistne Sarasvati jõgi pole kirjanduslik väljamõeldis, vaid reaalselt eksisteerinud jõgi, mis kuivas ca 1900 a eKr pea täielikult. Analoogselt kahe suurjõe Tigris-Eufrati Sumeri kultuuriga arenes idas Induse-Sarasvati kultuur. Seega peaks veedade loomise algusaega 1500 a eKr tunduvalt varasemale ajastule nihutama. Ja sündmused, millest veedad, Mahabharata ja Ramayana räägivad ei toimunud mitte kirjutaja eluajal, vaid kollektiivse mälu järgi isegi aastatuhandeid varem.

Rääkides Muinas-India (mõnedes käsitlustes ka nn Rama impeeriumi) algusajast, tasuks mainida prantsuse arheoloogi Jean-Francois Jarriga aastakümneid kestnud uuringuid, mis lõppesid 2006. a.

Induse jõe läänekaldalt, nüüdses Pakistani Balochistanis, ca 250 km kuulsast varemotelinnast Mohenjo-Darost põhja poole avastati veelgi vanema kultuuri jälgi. Seal asus MERHGARH'I nimeline asula, mille olemasolu algerioodi dateeritakse 7000-5500 a eKr; arenenud tsivilisatsiooni etappi aga 5500-4800 a eKr.

Arheoloogid on leidnud üle 30 000 eseme. Toimus odra ja nisu kasvatamine. Saak pandi spetsiaalsetesse ladudesse. Kasutati vasest tööriistu. Esmakordselt maailma ajaloos leiti tõendeid elus inimese hammaste puurimisest (vt ajakiri „Natura“ apr 2006). Looduslikku bituumenit hoiti suurtes konteinerites. Majandus-kultuurilised kontaktid toimusid Afganistani, Iraani ja Kesk-Aasia maadega. Matustel kaeti surnukeha ookrimullaga, mis viitab taassünniusule. Ehetena kasutati lasuriiti ja fajansspärleid. Alates ca 4000 a eKr ilmusid esimesed erinevate soengustiilidega põletatud savist naiskujukesed ja pitsatid (meeskujukesed ilmusid alles ca 2600 a eKr).

Mõned autorid pakuvad arvatavaks Rama sünniajaks 5114. a eKr (siis oli veel treta-juuga ajastu. Aega alates avataar Krišna surmast 3102. a eKr loevad hinduistid käesoleva vaimuvaese kali-juuga alguseks). Muistsete legendide kohaselt elasid Taara ja Rama samal ajal.

Ramayana ja Mahabharata viidete kohaselt oli Taara Vanarate arsti Sushena tütar. Vanarad olid ahvinäoga inimesed, kel olid aga suured teadmised ja võime enda välimust maagia abil muuta. Vanarade kuningas Vali oli aidanud jumalaid deemonitevastases võitluses (indiapäraselt – võimuvõitlus deevade ja asurade vahel). Tänutäheks sai Vali naiseks kena neiu Taara. Neil sündis poeg Angada. Valil oli aga vend Sugriva, kellega tal tekkis konflikt (kas Taara või võimujagamise pärast, pole päris selge). Rama asus konfliktis Sugriva poolele ja tappis oma noolega Vali. Surnukeha kremeeris Vali täiskasvanud poeg Angada.

On säilinud miniatuurne paneel, kus ahvinäoline Taara leinab oma abikaasat Valit. Nii jäi Taara uue kuninga Sugriva kuningannaks. Ta oli masenduses ja pani Rama peale needuse – järgmises kehasuses saagu Rama Vali käe läbi surma! (Eeposte järgnevas osades tapabki taassündinud Vali Rama järgmise kehasuse Krišna).

Taara raevu leevendas aga Rama nii, et selgitas talle hinge surematust, karma ja taassünni seadusi. Väidetavalt sai Taara valgustuse.

Kas selles või järgnevas kehasuses oli Taara abielus kuningas Brihaspatiga (kel mingi seos Jupiteriga), kellelt röövis tema ära aga Chandra (mingi seos Kuuga). Taaral sündis Chandraga poeg Buddha (mitte Gauthama Siddharta!). Ähvardas puhkeda sõda Brihaspati ja Chandra vahel. Selle hoidis ära aga jumal Brahma oma otsustava sekkumisega – Taara tuli Brihaspatile tagasi anda!

Taara järgmine (?) kehasus on juba seotud jumal Šivaga. Teatavasti oli Šiva esimene armastus SATI, Dakshya kuninga tütar. Kuningas ei pidanud aga Šivat küllalt vääriliseks

kosilaseks ja keelas tütrele Šivaga abiellumise. Sati sooritas enesetapu – põletas end elusalt. Järgneb Šiva pöörane meeleheitelants, milles ta oma vaimujõuga tükeldas Sati surnukeha 51-ks tükiks ning heitis need India erinevatesse kohtadesse (mida nüüd kutsutakse pühadeks Shakti peetha paikadeks ja kus võib tänapäevalgi leida Taarale pühendatud templeid).

Järgmises kehtastuses sünnib Taara Himaalajas ja on tuntud Parvati nime all („parvati“ – mägede tütar). Seekord õnnestus Parvatil Šivaga abielluda. Ellora koopas on ka bareljeef Parvatist ja Šivast, kus Parvati on tõmmunahaline naine. Šiva pilgete tõttu võtnud Parvati ette pika meditatsiooni ja paastutreeningu, mille tulemusel saanud ta valge nahavärvi. Šival ja Parvatil sündisid pojad Ganesha ja Skandha.

Šivat on enamus hinduistlikke autoreid kirjeldanud kui suure energiaga, kuid kergesti ägestuvat jumalat, kel olnud palju naispartnereid. Ta jäigastunud sugutit (lingamit) suutnud rahuldada vaid Parvati tupp (yoni). Muistne India kuusnurka kujutav sümbol šatkona – kujutabki Šiva ja Parvati embust.

Šiva (ja ka leegi) sümboliks on ülespoole teravikuga kolmnurk. Shakti (ja ka vee) sümboliks allapoole teravikuga kolmnurk.

Muuseas oli Vana-Egiptuse ülisma harmoonia sümboliks romb - $\diamond$ - mis koosneb ju samuti kahest kolmnurgast.

Kuna aga võitlus deevade ja asurade vahel kestis pikka aega, siis otsustasid deevad kasutada ka Taara energiat. Ta kas muuteti või sündis järgnevalt KALI'na, kelle peamiseks ülesandeks oli asurade vastu võitlemine.

Järgmises kehtastuses DURGA'na oli ta veelgi osavam ning tappis asurade suurvõitluse Mahisasura.

Edasistes kehtastustes on Taara esinenud paljude nimede all – Uma, Sarasvati, Amba, Harini, Kurukulka, Lalita, Ekajata, Ugritara, Gauri, Meenakshi, Kamekshi, Lakshmi, Chandi, Taraswini jpt.

Kirjanduses on vihje, et Durga kuuenda kehtastuse nimi olnud Banashankari.

On ilmunud artikleid nimeloenditest (Parvati 1000 nime, Durga 108 nime jt).

Segadust tekitab asjaolu, et nimed pole sageli pärisnimed, vaid omadussõnad (Amrita, Shakti, Kundalini jt). Taara olulisusele viitab ka detail, et Uma kehtastuses on Šivat nimetatud Umapathiks (so Uma kaaslaseks).

India teadlane Bikas Kumar Bhattacharya (vt „Tara in Hinduism: Study with Textual and Iconographical Documentation“ Eastern Book. Linken. Delhi 2008 II pt) on uurinud 265 Taarat (erinevate nimede all) kujutavat skulptuuri. Ilmnes, et ka eriteadlased ei suutnud neid omavahel eristada (välja arvatud muidugi äärmuslikud variandid).

Ajaloolaste arvamused varieeruvad, kuid Taara üleminek hinduistlikust panteonist budistlikku toimus ca 1.-4. sajandil pKr seoses laiapärgalisema mahajaana levikuga.

Mitmekesistus ka Taara ikonograafiline kujutamine. Religioonientsüklopeedia peatoimetaja Mircea Eliade (vt Tara. The Encyclopedia of Religion; Vol 14 N.Y.L. 1987 lk 337-339) kirjutab Tiibeti budismi seisukohast:

„Avalokiteshwara ja Taara olles välimuselt sarnased ahvidele ja kaljudeemonitele panid aluse ahvilikule järelpõlvele. Sellest arenes järk-järgult inimpõlv, kellest on pärit ka tiibetlased.

Algul kujutati Taarat kena naisena, edaspidi oli tal juba 4 kätt (kuni 18!) või jalga. Kasvas ka Taarat ümbritsevate kaaslaste arv (näiteks Taara koos 4 Buddhaga).

Mahajaana budismi levikuga kaasnes ka Taara esinemisvormide paljusus – tutvustati kuni 21 erinevat värvi Taarat. Peamisteks olid siiski Valge ja Roheline Taara“.

- **Taara kui jumalikustatud tulnukas**

Kõigi kõrgtsivilisatsioonide (India, Hiina, Sumeri, Kesk-Ameerika, Egiptuse jt) religioon on polüteistlik. Indias toimus isik-jumalate üldprintsipiideks kujunemine alles nende hilisemal etapil. Nii sai BRAHMA'st looja VIŠNU'st säilitaja ja ŠIVA'st hävitaja.

Paistab eemalt nagu tavaline looduse ringkäik! Üldiselt on jumalaid kujutatud antropomorfsetena. Sageli abielluvad nad inimestega, sigitades pooljumalaid.

Nii viitab Ramayana, et **kõrgema tahte läbi** (minu rõhutus – I.S.) sündis Brahmale poeg, kellele anti nimeks Kusha. Ta kasvas suureks askeediks, suure vaimuga inimeseks. Ta võttis naiseks suursuguse valitseja Vidarbha tütre.

Siin on viide, et ka jumalikustatud tulnukate Brahma, Šiva, Višnu jt üle on tõeline kõrgeim JUMAL.

Indias on üheks jumalate liigiks „**marutas**“ ehk „**rudrad**“: Wikipedia andmeil on neid kokku 27-60. Nad „*möirgavad nagu lõvid*“. Neil on „*raudhambad*“: *Nad lendavad kuldvankritel, mida veavad „hõõgupunased hobused*“: *Nad kannavad „kuldseid kiivreid*“ ja *neid on laialdaselt vaadeldud kui pilvi, mis võivad panna värisema mäed ja hävitada metsa*“.

Ka **tulejumal Agni** kirjeldus on omapärane – ta on käskjalg inimeste ja jumalate vahel. Ta võib taevasse tõusta otse veest! Tal on 7 raevukat keelt, ta toetub 3 jalale ning tal on 7 „kätt“ (antennid?).

Tuletaksin meelde, et ka piiblis on üle 100 viite kosmoselaevadele (Eliase taevaminekul aga „tuline vanker“!). 90% juhtudest on neid tähistatud sõnadega „pilv“, „aujärg“ (ehk troon) ja „tuli“.

Apokrüüf „Eenoki saladuste raamatus“ on episood, kus ta näeb Jumala (Jehoova?) „palet“:

„See oli nagu tules hõõgav raud, mis tulest välja võttes pritsib sädemeid ja põleb. Jumala nägu oli sõnulväljendamatu, imeline, kohutav ja väga-väga hirmutav“. Maale tagasisaabumisel jutustab Eenok taevalennust oma poegadele. Jumala kõne kohta mainib ta:

„Jumala sõna oli kui suur pilvede paiskumisega kõuemürin“.

Kolkatast pärit sanskriti keele professor D.K. Kanjilal kogus ca 100 käsikirjalisest jm allikast viiteid muistsete India lennumasinade (vimanate) kohta (vt D.K. Kanjilal „Vimana in Ancient India“ Calcutta 1985 lk 13):

„“Rigveda“ kirjeldus Marutide õhusõiduki lennust – hooned värisesid, puud ja väikesed taimed rebiti marulise tuule poolt maast välja, mägikoopad kajasid vastu ja taevast näis lõhenevat ja keerlevat. Selle põhjustasid lennumasina suur kiirus ja tugev müra“.

D.K. Kanjilal toob näiteid ka Mahabharatast (lk 19 ta raamatus):

„Jumalad tulid igaüks oma lennumasinas vaatama võitlust Kripacarya ja Arjuna vahel. Isegi taevajumal Indra tuli oma erilisel lennumasinal, mis võis pardale võtta 33 jumalikku olendit“.

Samas lk 22:

„Jumal Šiva käskis ehitada õhusõiduki, mis oli nii kõrge ja mahukas kui ülalt teravnev küngas. Selle sõiduki juhiks sai Brahma. Šiva ja deemonite vahel puhkes äge võitlus“.

D.K. Kanjilali raamatus on toodud ka rida tehnilisi üksikasju vimanate ehituse ja lennuomaduste kohta (päikese- või elavhõbeda energia kasutamine; liikumine nii vees, õhus kui kosmoses).

Nüüd lähemalt Taara juurde. Sanskriti sõnal „tārā“ on mitmeid tähendusi – täht, planeet, sära, tuli, laev, ülevedaja jt.

Taara ühe kehastuse, Parvati nimel on samuti palju iseloomustavaid nimevariante:

- Taraswini - marathi keeles Taara kiir või sära
- Maha Vimana Madhyastha – suur kosmoselaeva tunnistaja
- Bahula – paljunimeline
- Purusha-a kriti – kes võtab mehe kuju

Kui Šiva kasutas liiklemiseks vimanat, siis oleks ju loogiline, et temaga koos lendas ka ta naine Taara! Seda kinnitab ka India lõunapoolse osariigi Tamil Nadu Brihadiswara templis Thanjavuri linnas asuv reljeef, millel Šiva koos Taaraga lendavad vimanas.

Ellora koobastes on aga bareljeeff, millel rahvas vaatab üleval õhusõidukis lendavaid Šivat ja Taarat.

Tuntud India joogi Sri Swami Sivananda on kirjutanud 391-leheküljelise raamatu „Lord Shiva and his Worship“ 1962. a.

Internetist on võimalik kätte saada 170→18 lk. Veebilehekülje kokkuvõteks on märgitud:

„Tara ja Bhairavi ... Parvati või Uma on sama õndsusttoova jumalanna erikujud. Nad tõusid vimanaga ehk taevasõidukiga üles ja jõudsid tundmatusse piirkonda“.

Ühes muistses India puraanas (vt Utpanna Ekadashi from the Bhavisya-Uttara-Purana. Complided by Srila Vyasadevi (<http://www.dipika.org.za>) on kirjas:

„Jumal Indra astus jumal Šiva juurde ja ütles: „Kõik me oleme siia maale alla tulnud oma planeetidelt ja rändame nüüd abitult ringi. Oo jumal, kuidas saaksime leida sellest kannatusest kergendust? Milline on meie, deevade, saatus?

Jumal Šiva vastas: „Oo, parim deevade seas! Mine sinna kus Garudaga liikuv Višnu asub. Tema on Jagannath – kõigi universumite valitseja, aga ka kaitsja. Ta on pühendunud kõikide hingede kaitsmisele, kes teda ümbritsevad“.

Selgituseks niipalju, et see puraana on väidetavalt kirjutatud palju aastatuhandeid tagasi veedade looja tark Vyasa poolt. Pealkirjas esinev sõna „ekadasi“ tähendab Veeda Kuukalendri 11-ndat päeva pärast noorkuud ja pärast täiskuud. „Utapanna“ sisaldab viidet sünnile.

- **Taara kultuse levik**

See, et Taara kultus tekkis Indias on ilmne fakt. Kuidas toimus aga selle kultuse levimine?

Tundub, et ka Indias on Taara kultus ebaühtlaselt levinud. Praeguste andmete toetudes paistab nii, et rohkem on see seotud draviididega (kes käesoleval ajal elavad domineerivalt Lõuna-Indias) ja ka Lääne-Bengaaliaga. Lääne-Bengalias, ca 200 km Kolkatast lääne poole asub Rampur Hati linn. Selle lähedal asub Ema Taara tempel, kus on TARAPITH'i (Taara trooni) kujutav hõbeskulptuur. Templis asub ka 5000 a vana Taara kiviskulptuur. On ka maal, kus imikuna kujutatud Šiva saab Taara rinnapiima (mis legendi kohaselt päästis Šiva elu pärast surmava kosmosemürgi joomist).

Võimalik, et algul levis Taara kultus kirde suunas – läbi Tiibeti ja Gobi Kaug-Itta. On oletatud, et Indias asunud muistse Rama-impeeriumi naabriks oli Uiguuri impeerium. Edaspidi järgime eeldatava Uiguuri impeeriumi kooslusesse kuulunud rahvaste saatust, kultuuri ja religioone.

Esmakordselt Lääne kirjanduses on Uiguuri impeeriumi maininud endine briti ohvitser James Churchward oma 1926. a ilmunud raamatus „The Lost Continent of Mu. Motherland of Man“.

J. Churchwardi väitel eksisteeris kunagi Vaikses ookeanis manner, kus arenes kõrgtsivilisatsioon. Sel tsivilisatsioonil olnud mujal maailmas kolooniaid, Uiguuri impeerium Kaug-Idas sealhulgas ühena suurematest. Kontinent Mu olevat hävinud ca 12 000 a tagasi suure uputuse tagajärjel.

Kas on mingeid tõendeid, et muistne Uiguuri impeerium (mitte ajaloolastele tuntud Uiguuri kaganaat 744-848 a pKr) ka reaalselt eksisteeris?

a) Kirjanduslikud andmed

Viited ühe 20. sajandi väljapaistvama autohüpnoosi-meediumi Edgar Cayce'i (1877-1945) seanssidest (vt Shirley Andrews „Uighure Empire“ lk 180 ja 185).

Edgar Cayce'ist niipalju, et ta ennustas aastaid varem täpselt Teise maailmasõja lõpuaja. Selle, et tsivilisatsioon pole mõnituhat aastat, vaid miljoneid aastaid vana. Ta andis detailse kirjelduse tuhandete patsientide tervisliku seisundi kohta ja juhiseid nende edukaks raviks.

E. Cayce'i seansi protokollis nr 953-24 on juttu üle 50 000 a eKr toimunud viie kontinendi juhtide koosolekust, kus juttu võitlusest röövloomadega. Osavõtjate kohta on märge:

„Sellele esimesele konverentsile tulid inimesed Lemuuriast, Gobi Uiguuri Impeeriumist, Lääne- ja Põhja Aafrikast ja Karpaatidest Kesk-Euroopas.

Delegaadid Peruust ja Indiast liitusid nendega hilisematel kohtumistel“.

Protokollis 1273-1 on kirjas:

„Atlantise preestrinnad rändasid sageli kaugemale Uiguurimaale, et juhatada inimesi ning õpetada eristama tõe ja vale mõju“.

Protokollis 1648-1 viitab E. Cayce Kuld- ja Päikesetemplile, mis asuvad Kullalinnas Mongoolias.

Protokoll 3420-1:

„E. Cayce kinnitab Hiina legende, mis kirjeldavad Gobi piirkonnas asunud Uiguuri Impeeriumi õitsengut kauges minevikus“.

Gobi piirkonda on E. Cayce oma seanssides maininud vähemalt 100 korral (vt Edgar Cayce on Gobi).

1935-1936. a mainib E. Cayce, et Gobi piirkonnas on avastamata, liiva alla mattunud Kullalinn ja see avastatakse kunagi tulevikus. Ta lisab:

„Gobi tsivilisatsioonile on iseloomulik see, et nad rakendasid Mississipi ajastu kääpaehitajate sotsiaalset struktuuri. Valitsejad olid au sees ja elasid templites“.

1940. a seansil rääkis E. Cayce, et Gobi piirkonnas ehitati templeid ja astmikhoooneid.

E.Cayce vihjab, et selliseid templeid ehitati umbkaudu samal ajal, kui elas üks tema eelmistest kehastustest – preester Ra-Ta Egiptuses (see on ca 10 500 a eKr).

India keeleteadlane R. Mathivenan (tamili keele etümoloogilise sõnaraamatu projektijuht 1991. a) väidab, et draviidi keelkonda kuuluv tamili keel on lähedane proto-draviidi keelele.

Ca 2000 a vana tamilikeelne kirjanduskogumik sangam (Kanda puraana jt) käsitleb India ajalugu kuni 10 000 a eKr. Seal on juttu ka ca 7000 ruutmiili (üle 18 000 ruutkilomeetri) suurusest maast KUMARI KANDAM, mis jäänud pärast suurt uputust vee alla. See maa asunud aga Indiast kagu pool (vt Lemuuria).

b) Filoloogilised andmed

Türklaste (altai keelerühma kuuluv türgi keel on lähedane uurali keeltele) päritolust on ülevaateartiklis (vt TURKS Wikipedia) kirjas:

„Algul elasid türklased alal, mis asus Kesk-Aasias ja Siberis. Selliseid ajaloolisi viiteid on 6. sajandist eKr.

Kaasaegsed allikad väidavad, et türklaste eellased elasid Hsiung-nu riigis, mis asub Baikali taga. Sealt rändasid nad edasi Altaisse“.

Kui püüda täpsustada mõistet „Baikali taga“, ehk „Transbaikalia“, siis on kirjas (vt „Transbaikalia“ Wikipedia):

„See piirkond ulatub ca 1000 km põhja ja lõunasse Patomi mägismaast Põhja Baikalis kuni Vene FV piirini. Läänest itta ulatub Transbaikali piirkond 1000 km mööda Šilka ja Arguni jõgede ühinemiskoha meridiaani mööda“.

Seega on Transbaikali regioon väga ulatuslik ala Baikalist kuni Ohhoota ja Jaapani mereni. Tõenäoliselt jäävad sellesse regiooni Vene FV Burjaatia, Tšitaa, Amuuri ja Habarovski krai kui ka Ainu Mandzuuria osa.

Artiklis „Uurali rahvaste algkodu“ (vt „Uralic Homeland“ – Wikipedia) on kirjas:

„Uurali rahvaste algkodu on teadmata. Üheks võimalikuks asukohaks oleks nn kammkeraamika kultuur ca 4000-2000 a eKr.

Prantsuse antropoloog Bernard Sergent oma teoses „Le Genere de l’Indie“ (1995) väidab, et soome-ugri ehk uurali rahvad on geneetiliselt seotud porto-draviididega.

Mõned keeleteadlased näevad uurali keeltes (ungari, soome jt) keelelisi seoseid nii altai (türgi, mongoli) kui ka draviidi keelegrupiga ...

Teooria, et draviidi keeltele on sarnasus uurali keeltega viitab pikaajalisele kontaktile kauges minevikus (R. Caldwell, T. Burrow, K. Zvelebi, M. Andronov)“.

Helsingi Ülikooli professor Asko Parpola on uurinud soome-ugri rahvaste idapoolsete naabrite – samojeedide (sölkupi, kamassi, eenetsi, neenetsi, nganassaani) päritolu. Huvipakkuv on see valik seetõttu, et samojeedi keeltes on säilinud ürgseid uurali algkeele elemente rohkem kui läänepoolsetes soome-ugri keeltes. Asko Parpola kirjutab (vt Asko Parpola „The problem of Samoyed Origins in the Light of Archeology, on the Formation and Dispersal of East Uralic (Proto Ugri-Samoyed). <http://www.sgr.f.i/surt264/surt264/>):

„Nagu Indo-Euroopa ja uurali keeltega on ka siin võimalik jälgida kõigi Ida-Uurali keelte arengut alates nende ühisest kodumaast kuni praeguste keelekasutuse aladesse. Tegemist on omavahel seosesoleva rea arheoloogiliste kultuuridega. Üldistavad korrelatsioonid võimaldavad määrata keelte lahknevuse kohta ja aega. See on vastavuses ka kohalike kontaktide tagajärjel saadud laensõnade esinemistega“.

Mõned tsitaadid ka Istanbuli Ülikooli keeleteadlaselt Haluk Berkmenilt (vt Haluk Berkmen „Forgotten Past. Mu, Ancient Uigure Empire http://www.ughurpen.org/Forgotten_Past.pdf):

„Kogu maailma keeleteadlased kalduvad nüüd tunnistama, et tsivilisatsiooni hälliks on olnud Kesk-Aasia ja seda pika ajavahemiku jooksul ...

Muistne Uiguuri Impeerium oli pigem sõltumatute hõimude vaba föderatsioon. See võis alguse saada ca 20 000 eKr ...

Uppunud kontinent Mu'd ei ole leitud. Seevastu on muistne Uiguuri hõimuliit fakt ja on tõestusi, et see eksisteeris küllalt pikka aega. See kultuur ei kadunud täiesti, vaid muutus ja arenes omavahel seotud keeltega erinevateks rahvusteks“.

H. Berkmen räägib ka praeguse Jaapani Hokkaido saarel elavatest ainudest (keda loendatakse mõnest tuhandest kuni 200 000, aga emakeelt oskavad vähesed – vt H. Berkmen „The Eastern Expansion“):

„Viimased uuringud ainude kohta näitavad, et nad rändasid Kesk-Aasia regioonist Baikali ümbrusest ida poole, järgides Amuuri jõe kulgu.

Kui uurida kogu piirkonna kohanimesid, võib leida mitmeid viiteid nende päritolukeelele“.

Näitena on toodud:

- Sahhalin ← Saka ilin (rahvuselt sakade maa)
- Kuriilid ← Kuru in (kuiv maa)
- Ohhoota ← raevukale jumalale Okhile kuuluv
- Hokkaido ← päikesejumal Okh ja aido = ainud
- Kamtšatka ← kam (vaimu juht, šamaan)

- Šamaan ← kam (vene keeles on šamaanirituaal „камлание“)

Lisaks arvab Haluk Berkmen:

- Uurali-altai keeltega on kauges suguluses ka sumeri keel
- Jääajale järgnenud üleujutus (Kesk-Aasia rannikul ca 16 000 a tagasi) uputas ka mitmeid linnu
- Uiguuri Impeeriumis austati Päikesejumalat; religioosseks praktikaks oli šamanism
- Liikluses oli suur osa hobustel

c) Geneetika

Kaasajal on arenemas uus teadusharu – arheogeneetika, mis uurib nii ema- kui ka isaliini pidi erinevate rahvaste päritolu. Eestis on selles osas tööd teinud akadeemik Richard Villems oma kaastöölistega (vt Richard Villems jt „Archeogenetics of Finno-Ugri Speaking Population“ 2002?)

Selles uurimuses võrreldi 10 rahvuse isaliine (Y-kromosoomi haplogruppe – ühe nukleotiidi polümorfismi kombinatsioone). Autorid leidsid, et sõltumata keelest määrab geneetika sarnasuse või erinevuse rahvaste territoriaalne kooslus. Näiteks ilmnis, et haplogrupp 3 (EU 19) on sage nii eestlastel kui ka lätlastel-leedulaste ning venelastel-poolakatel. Aga see haplogrupp 3 on sage ka Pakistanis, Kesk-Aasias ja Indias! Seda haplogrupp 3 on vähe leitud Soomes, Rootsis, Kaukaasias.

Tabelina toodud andmete põhjal võtsin summaarse protsentuaalse erinevuse eestlastest. Ilmnis, et peale territoriaalsest lähedusest tingitud lähedusega Balti elanikega olid lähedased ka tatarlased, marid ja tšuvassid.

R. Villems arvab, et geneetiline emaliin on vana, pärit paleoliitikumist.

Geneetilistest uurimustest tuleb juttu ka siis, kui analüüsiti praeguse Hiina territooriumilt leitud ca 600 valgesse rassi kuuluvat muumiat (vt „The Tocharian Mummies“ <http://atlantisonline.smffixfree2.com>):

„Veeteed Tarimi piirkonnast Euroopasse viivad Volga/Uurali aladele, mida traditsiooniliselt on peetud uurali keelte sünnipaigaks. Võib järeldada, et need muumiad elusinimestena rääkisid uurali keelt. See piirkond tundub olema identne Y-kromosoomi haplogrupp 3 sünnikohaga. Haplogrupp 3 on arenenud just sellel alal ca 11 000-14 000 a eKr.

Enamus haplogrupp 3 mehi asub praegu Põhja-Euroopa Soomest kuni itta.

Tänapäeval räägivad haplogrupp 3 kandjad sagedamini indoeuroopa keeli kui uurali keeli. Põhjuseks on asjaolu, et paljud venelased ja baltlased kannavad seda geneetilist tunnust, mille nad on saanud soome-ugrilastelt. Poolakate, sakslaste ja skandinaavlaste haplogrupp 3 on sama päritolu“.

1979. aastal, kui arheogeneetikat veel polnud, võrdlesin kättesaadavate andmete põhjal ABO veregruppide protsentuaalset summaarset erinevust rahvaste vahel. Eestlastel esines sel ajal A-veregruppi 36%, O-gruppi 33%, B-gruppi 23% ja AB-gruppi 8%.

Suurim sarnasus ilmnis Leningradi oblasti venelastega, summaarne protsentuaalne erinevus oli vaid 5,4% (ilmselt karjalaste, isurite ja vepsalaste geneetiline mõju). Lähedased olid veel usbekid 8,5%, iraaklased 14,8%, egiptlased 12,1%, soomlased 14,8%, altailased 17,6%.

Suurim erinevus tuli eskimote, Austraalia aborigeenide ja paapualastega (106-111%).

d) Muumiad, püramiidid ja megaliidid

Uiguuri impeeriumi kultuurilise omapära näiteks võiks tuua ka europiidsete muumiate esinemist praeguse Hiina territooriumil. See näitab, et õige ammu elasid seal valge rassi esindajad. Tegemist oli kuiva õhu tõttu looduslikult mumifitseerunud surnukehadega (vt Stepan Anitei „Mummies Prove it: Once China was Inhabited by White People“ Dec 28, 2006 <http://news.softpedia.com>)

Kõige sagedamini on muumiaid leitud Tarimi nõost Hiinas. Seal asub Uiguuri autonoomne piirkond, millest voolab läbi Tarimi jõgi. Muumiate geneetiline uuring näitas (vt „Tarim Mummies“ – Wikipedia):

„ DNA uurimine näitas, et esines haplogrupp R1a (Y-DNA-s). See on iseloomulik Ida- ja Kesk-Euroopale, Kesk-Aasiale, Induse orule, Mesopotaamiale“.

Muumiate vanust on hinnatud ajavahemikku 1800 a eKr-2. saj pKr. Europiidsed muumiad on sageli pikka kasvu ja heledajuukselised. Matusepaikadest on leitud ka svastika ( ) ja asteriski ( ) kujutisi.

Ja midagi veel! Hiina kompartei ajaleht (mis ilmub ka inglise keeles) „Peoples Daily“ 6. juuli 2001 a artiklis „Sise-Mongooliast leiti püramiid, mis ehitati 5000 a tagasi“ kirjutab:

„Mis arheoloog pane hämmastama oli see, et nad leidsid hauakambri siseseinalt peopesa suuruse kivist suguti, mille all oli kivist jumalakujuke!“.

Leiti ka täissuuruses jumalannaskulptuur. Oli see Šiva lingam? Oli see Taara skulptuur? Ei tea. Igatahes 3000 a eKr polnud veel Buddha sündinud ega saanud olla ka tantristliku budismi levikut Hiinas.

1907-1909. a avastas vene arheoloog Pjotr Kozlov ekspeditsioonil Gobisse Kara-Khoto linna, mis oli üle tuhande aasta vana. Seal leiti ka Rohelise Taara kuju oma tüüpilise õpetava mudra käteasendiga. Ju siis selleks ajaks oli budism Tiibeti läbinud ja jõudnud Sise-Mongooliasse.

Üks detail on veel, mis viitab sellele, et muistse Uiguuri impeeriumi territooriumil elas teistsugune rahvas kui praegu. Nimelt – Hiinast ja Mongooliast on leitud mitusada püramiidi. End sel territooriumil põlisrahvaks pidavatel hiinlastel ja mongolitel sellist püramiidiehitamise kultuuri pole. Püramiidid on tavaliselt ehitatud savist. Paljud neist on astmikpüramiidid nagu neid ehitati Kesk-Ameerikas. Sarnased olid ka Vana-Sumeri tsikuraadid. Mõned püramiidid on paar korda suuremad kui kuulsad Giza platoo püramiidid Egiptuses. Hiina võimud on igati takistanud info levikut püramiidide kohta. Neid on aga pildistatud juba 100 aastat tagasi, lennukilt 1947. a ja kosmoseajastul satelliitidelt. Vanimad püramiidid on ehitatud 5000-10000 a tagasi eKr (vt internetist „Тайна китайских пирамид“).

Püramiididest on leitud hulgaliselt europiidseid muumiaid. Võimalik seegi, et mõned Hiina imperaatorid lasid end matta juba varemehitatud püramiididesse või mõne väiksema püramiidi isegi valmis ehitada (vt märksõna Wikipediast „Chinese Pyramids, Mummies“).

Legendidel uputuse alla jäänud linnadest võib tõepõhi all olla. G. Hancock oma raamatus „Allilm“ mainib, et jääaja möödumisel jäi vee alla ca 25 miljonit ruutkilomeetrit rannikualasid. Võimalik, et üheks vee alla jäänud megaliititehitiseks oli ka Ryukyu saarestiku viimase saare Yonaguni (u 100 km Taivanist kirdesse) rannikumeres olev templikompleks. Selle avastas juhuslikult sukelduja Kihachiro Arateki 1987. a. Templikompleks asub 5 m

veepinnast allpool. Selle põhjamõõdud on 40x150m, kõrgus 27 m. Ehitus on liivakivist, mitmete suurte astangute, tunneli ja hiiglasliku inimpea skulptuuriga. Kui veetase uputas ehitise ca 13 000-14 000 a tagasi, pidi selle vanus olema veelgi suurem. Kas selline ehitis oleks olnud jõukohane tol ajal veel kiviajas elanud ainudele või oli mängus tulnukate tehnoloogia, seda ei teata.

Selles piirkonnas on tugevad merehoovused, mistõttu paljudki detailid on lamendunud. Vetikad on katnud seinu. Kui aga vaadata You Tube'is allveearheoloogide tehtud videot, ei teki kahtlust, et tegemist on tehisobjektiga (vt Yonaguni Monument Pyramid). Objektile on leitud ka piktograafilisi kujundeid, millest mõned võivad sarnaneda Vana-India sümboolikale või stiliseeritud UFO'le.

e) Etnograafia

Kui vaadelda eeldatava Uiguuri impeeriumi tänapäevaste rahvuste uskumusi, siis võib leida rida sarnasusi:

- Päikesekultus
- Karukultus
- Klassikaline šamanism
- Sarnane hingestruktuuri jaotus
- Taasünniõpetus
- Viited kontaktidele tulnukatega
- Isa peenmateriaalne seos emaülas oleva loote või vastsündinuga

Nii nagu kaugel keele- ja geneetiline sugulus avaldub ka soome-ugri, altai, samojeedide ja ainude vahel.

Enamuse toodud faktide kohta on erialakirjanduses detailsemalt juttu, mistõttu ei hakka seda kordama. Vähemtuntud on ehk isa-lapse seos. Alustame Eestist. Tartu Kirjandusmuuseumi kogudes on talletatud rida huvitavaid kombeid-tähelepanekuid:

- „Oli sünnitamise aeg „ligidal“, või „käes“, siis nõuti, et lapse isa ei tohtinud tööd teha ei majas ega põllu pääl“ (ERA II 134, 44516 (61) Saarde, J.P. Sõggel).
- „Isal oli keelatud sel ajal metsa minna (kui naine rase). Isa sel ajal sihtinud oravat või kurge, on viltu vaatand ja laps vaatab viltu“ (ERA II 195, 233 (56) Varbola Saulepi v. Helmküla, Riidalepp 1931).
- „Kellel „linnu kirjad“ palges on, selle isa on sel ajal kui ema raskejalgne oli, linnu jahil käinud“ (H III 5, 68, 60 Saarde).
- „Kui naine kannab last ja mees juhtub see aeg ussi läbi ehmatama, siis jääb sündiva lapsel mingisugune viga külge“ (SDA 69, 155 (38) Noarootsi, Sutlepa v Aulepa k, M. Mekson).
- „Kui naine raske on, siis ei tohtida tema mees surma tõsta ega muud midagi surma juures teha, see mõuda naisele“ (E 30797 (10) Jämaja, A. Kuldsaar).
- „Ka öösel ei pidanud lapse isa sünnitamise ajal mitte magama, muidu lapsest suur „unenui“ saada“ (ERA II 134 (62) Saarde P. Sõggel).

- „Poega kandes seisab ema omas jumes, kuna tüdarta kandes ema jääb kõhnamaks ja näost kahvatumaks. Kuna ema poega kannab, siis jääb isa kõhnamaks“ (EAA IV 282, 17617 (12) Viljandi kh Tarvastu, Kala 1940).
- „Kui naesterahvas käima peal on ja hambad temal valutavad – siis saada tüdarta sündima; kui aga mehel ka valutavad – saada poeg“ (H II 16, 436 (54) Juuru).

Ka eesti vanasõna ütleb: „Isa süda on laste küljes“ (vt Normann. E. (koost) „Valimik Eesti vanasõnu“ Tallinn 1955 lk 170).

Nagu aga teame – süda on vaimu asupaik.

Nüüd vaatame, mida isa-lapse seosest arvavad altai keelegruppi kuuluvad Siberi goldid:

„Raseduse viimasel kuul keelavad naised mehel midagi naelutada, kleepida, siduda või kokku panna jne. Goldid on veendunud, et kui teha enne raseduse lõppemist taolist tööd, siis pole kerget sünnitust loota“ (vt Лопатин, И.А. „Голди Амурские, Уссурийские и Сунгарийские“ Владивосток 1922 lk 321).

Samalaadseid arvamusi jagavad ka eelnevalt Siberis, hiljem Hokkaidol elavad ainud:

Kui mees saab teada, naise rasedusest, toimub pidu, kus ohverdatakse tulejumalale. Tseremooniat nimetatakse „hon-o-inono-itak“ („palve kõhu eest“).

Kui naine on sünnitanud, peab mees 6 päeva istuma kolde ees. See on „yainu-nuke“ („enese eest hoolitsemine“).

Kui laps saab 6 päeva vanaks, ohverdatakse fetišid lääne suunas. See on „po-o- inono-itak“ („palve lapse eest“). Ühtlasi tuleb naine sel ajal sünnitamast tagasi. Selle tavaselgituseks märgib ainusid uurinud etnograaf J. Batchelor:

„... ainud peavad oma laste keha ja animaalsel elu suures osas, kui mitte täiesti, pärinevaks ta emalt. Lapse hing ja intellekt tulevad aga ta isalt. Keha elu eristub lapse emast järk-järgult, viljastusest kuni sünnituseni. Vaimne elu aga arvatakse tulevat müstilisel teel isalt nende 6 päeva jooksul, mis järgnevad sünnitusele. Vaim areneb ja suureneb veel järgneva 6 päeva jooksul, mil laps tuleb koju. Teise 6-päevase perioodi lõpul, mida loetakse täiuslikuks numbriks, vaadeldakse last kui iseseisvat olendit.

Kuna vaim pärineb isalt, peab ta olema väga vaikselt ja hoolikalt nende 6 päeva jooksul, muidu võib järglane viga saada.

Lapse vigastamine võib aga ka isale mõjuda“ (vt J. Bachelor „Ainu Life and Lore“. Tokyo 1927 lk 192).

f) Jumala nimi

Alguseks tooksin mõned viited meie hõimurahva ungarlaste esiajaloost. Selle kohta on lühikokkuvõtte teinud Paal Zoltan (1913-1982), kes kohtas 1944. a Ungarisse sattunud mansi rahvusest šamaani lapselapse Szalavare Tura'ga. Viimane oli juba enne sõda näinud nägemuse Zoltanist ja vajadusest talle edasi anda teadmised hõimude ajaloo kohta Akaša Kroonikast. Hiljem sai see mansi šamaani lapselaps lahingus surma.

Paal Zoltan kirjutas hiljem üles Szalavare Turalt saadud info, millest aga sai tuhandete lehekülgede pikkune eepos. Kuidas sai põgusal kohtumisel edastada sellise hulga infot? Kas on tegemist Paal Zoltani fantaasiatega? Või on tegu Szalavare Tura spiritistlike mõjutuste seeriaga automaatkirjutatuna? Või toimus Paal Zoltani väidetavalt ta eelmise kehastuse šamaanivõime Akaša Kroonika tajumiseks? Ei tea. Võib-olla on aga Paal Zoltani

tekstikogumikus pealkirjaga „ARVISURA“ mõningaid fakte, mida saab neutraalsete teaduslike meetoditega kinnitada?

„Arvisura“ tõlkeks on „Tõe kõne“. Ajaloolased suhtuvad sellesse teksti mõningase skepsisega. Teksti originaal on Ungaris muuseumis. Võiks leida analoogiat Iirimaa esiajalugu käsitleva käsikirjaga „Sissetungide raamat“ („Book of Invasions“), mida omakorda on võrreldud H. Schliemani juttudega muistse Trooja reaalsusest.

„Arvisuras“ räägitakse:

- Vee alla jäänud kodumaast idas
- 24 hõimu liitumisest ca 4000 a eKr
- Teekonnast idast läände Mesopotaamiasse
- Muistsest impeeriumist, mis hävis katastroofis ca 7000 a eKr
- Pealinnast **Parszi-om** Lõuna-Aasias ja linnast praeguse Hiina alal – **Agaba-om**
- Tähtsaimaks jumalaks peeti 7-s taevsfääris elavat **Ata-Isist**, kel poeg **Sis-Torem** (elab 6-s taevsfääris). 5-s taevsfääris elab **Numi-Torem**. Maaemana on mainitud **Joli-Toremi**. Toremide perekonna liikmena on mainitud ka **Ruda-Toremi** (kes oli taevane sepp, valmistas Metallkindluse nimelise linna).

Võimalik, et muistses proto-uurali keeles oli ühine termin metallide kohta. Arvatavasti indoeuroopa keelte mõjul tekkis laenuna ladinapärase sõna „rudus (raudus)“, mis tähendab vaske. See omakorda võis tuleneda vase värvist („ruber“ – punakas).

Eesti keeleski on säilinud termin „raudjas“ ehk pruunikas. Sarnane on ka sõna „ruske“ – so punakaspruun.

Proto-uurali sõnatüvesid on tänapäeval teada ca 300. Neid võib leida pea kõigis rohkem kui 20 kaasaegses uurali keeles.

Arvatakse, et sepatöö algaski esialgu vase külmse pistamisest, rauamaagi sulatamiseni jõuti hiljem.

Tsitaat „Arvisurast“:

„Sel ajal tehti Agaba meistrite, hun-hõimude puuseppade ning kivilõikajate koostöös Kuldne Jumalanna tema austamise jaoks. Kõik hun-hõimud ehtasid 25 austamise kohta nende Toremile, et austada Taevast riiki. Toremi, Kuldjumalanna auväljak oli 13x24 sülda suur ... sarnane Uruki linnriigi auväljakule.

Selles hoones toimus esimene hõimude ühinemise koosolek. Agaba luges valjusti ette paarikümnele vanemale usutunnistuse ja hõimu ajaloo. Nad töötasid rääkida ainult tõtt. Selleks, et kõik mäletaksid öeldut, koostati kirjalik avaldus – „Arvisura“ („Tõe kõne“ (ung Iguzszola): http://cometotheoarticles.Yolasite.um/the_arvisuras.php).

Wikipedia andmetel on ungarlaste (endise nimetusega madjarite) eellased olnud kontaktis muistse Andronovo kultuuriga, mis ulatus Kaspia merest Afganistanini.

Hiina arheoloogid leidsid 14 Andronovo kultuuri aegset matmispaika, milledest vanim kuulus aega 4000 a eKr. Tegemist oli Tarimi nõos oleva Uiguuri autonoomse piirkonnaga.

g) Muistsed aatomisõjad

Kirjanduses on viiteid, et ulatuslikumate rahvarännete üheks põhjuseks võisid olla mingid katastroofid. Enne kaasaegsete aatomirelvade rakendamist ei tulnud ühelegi teadlasele pähe, et on olemas ka ulatuslikke mittelooduslikke katastroofe.

Muistsete aatomisõdade teema on suhteliselt uus ja spetsiaaluuringuid vähe. Aga üks kummalisi nähtusi pandi tähele juba enne, neid ei osatud aga seletada. Näiteid:

- Ulatuslikud klaasistunud liivaväljad.

„Jälgi muistsetest aatomisõdadest, mis toimusid arenenud võimsate linnriikide vahel on täheldatud Pakistanis ja suures Mongoolia Gobi kõrbes. Teadlased teadsid juba ammu, et klaasiks muutunud liiv katab suuri alasid Gobis. Sulanud liiv on rohekat värvi ja see võis tekkida vaid ülikõrge temperatuuri toimel.

Geoloogid pakuvad seletust, et liiv võis sulada vulkaanipurske tagajärjel.

Astronoomid arvavad, et ka suure meteoriidi kukumine Maale võis seda teha.

Füüsikud nõustuvad, et liiv võis klaasiks muutuda aatompommi plahvatuse kuumuse tõttu.

Looduspärased selgitused ei sobi, sest neis piirkondades pole vulkaane. Klaasliiva piirkonnast pole ka leitud meteoriidikraatreid. Seega jääb vaid aatomrelva plahvatuse hüpotees, mida kinnitab lisaks ka see, et klaasliiva ümbruseski taimed ei kasva“ (vt www.pakalertpress.com/ 20 000 Year Old Aluminium. „Vimana“ Aircraft Landing Gear Discovered. Terrence Aym).

Sarnane nähtus avastati ka Liibüa kõrbes, kus klaasliiva kihi paksus ei ületa 1 meetrit. Seega võib arvata, et aatompommi plahvatus toimus õhus. Liibüa kõrbes on ca 130x53 km piirkonnas kaks kontsentreerituma klaasliiva ala – üks ringjas, teine ovaalne. Ringikujulise ala epitsentris klaasi pole.

Egüptoloogid arvavad, et selline ulatuslik liiva klaasistumine võis toimuda hilismesoliitikumis dünastiate-eelsel ajal (so rohkem kui 3000 a eKr – I.S.). Minimaalseks

temperatuuriks liiva klaasiks muutumisel on 1700° C (vt I. Soomere „Paleokontakt“ Viljandi 2011 lk 119).

Ülikuumuse mõjul võib klaasiks muutuda ka basaltkivim. Nii on juhtunud Indias Mumbaist ca 400 km kirdes asuva Lonari järve kallastega. Järv on 670 m sügav, läbimõõt 2200 m. Järve servades on 30 m paksuselt sulanud kaljusid. Järve põhjas on klaasistunud basaldi terakesed. Teadlaste arvates läheb sellise fenomeni esilekutsumiseks vaja 600 000 atmosfäärilist rõhku. Teadaolevalt on Lonar maailma ainus kraater basaldis. Kraater on 50 000 aastat vana. Meteoriiidi langemise välistab raua ja nikli puudumine. Järve ümbruses esineb sagedamini taimede ja loomade metamorfoose.

1947. a avastati Iraagis klaasiks sulanud liivavälju pinnase all (vt „Ancient Nuclear War and our Future“ 2. 02. 2012 YOWUIA.COM).

Toimus siin väiksema kaliibriga aatomilaeng või toimus see nii ammu, et radiatsiooni tase langes sedavõrd, et ei seganud taimkatte arengut?

Ülikuumuses võivad klaasistuda ka savinõud ja tellised nagu on juhtunud Pakistanis asuva Mohenjo-daro linna majadega, Šotimaal linnustega. Taolisi leide on tehtud ka Türgis ja Süürias.

Mohenjo-daro tänavatele laialipaisatud skelettidel oli radiatsiooni tase kuni 50 korda foonist kõrgem.

Lääne-Aafrikast, Gabonist, on aga leitud Oklo uraanikaevandusest jälgi muistsest tuumareaktsioonist, kus looduslikuks peetud uraanimaak oli sarnane kaasaegsete aatomireaktorite jäätmetele.

Käesoleval ajal on suurriigid teinud hulgaliselt aatomrelva katsetusi. Atmosfääris tehti neid 1952-1963. a vähemalt 1000 korral.

Siinkohal käsitletaval alal tegi katseid Hiina. Brad Steiger (vt Brad Steiger „Numerous evidence of Prehistoric Nuclear War exist“ 6. Sept 2009) kirjutab:

„Puna-Hiina on läbi viinud aatomrelva katsetusi Lob Noiri järve lähedal Gobi kõrbes. Neist katsetest jäid maha piirkonnad, mida kattis klaasiks sulanud liiv.

Gobis on aga rida teisi alasid, kus klaasistunud liiva esines tuhandeid aastaid varem“.

Täpsustuseks. 2005. a Eestis välja antud „Suures maailma atlases“ lk 86 on järve nimeks märgitud Lop Nur ja see asub Uiguuri autonoomses piirkonnas.

Alates 1964. Aastast on Puna-Hiina teinud 45 aatomrelva katsetust võimsusega 1 kilotonn – 4 megatonni trootüüli ekvivalenti. Atmosfääris toimepandavad tuumarelvade katsed keelustati 1996. a. Seni on kannatada saanud ligi 8 miljonit Hiina elanikku (oletan, et enamik Uiguuri autonoomses piirkonnas). Neile on kompensatsiooniks makstud miljardeid jeene.

Lisaks kaasaegsetele kättesaamatu kõrgtehnoloogia abil ehitatud megaliitkehhitistele on ka üksikuid arheoloogilisi leide muistse kõrgtehnoloogia kohta.

Nii on vene teadlased leidnud Gobi, aga ka Türkmenistani koobastest elavhõbedat sisaldavaid portselanist objekte „... mida nad nimetavad muistseteks instrumentideks, mida kasutati kosmosesõidukite navigeerimiseks“ (vt „75 000 000 BC - 0. AB How It All Began“. Reproduced Nathan Decker).

Venemaalt Nara jõe? kallastelt leiti kullaotsijate poolt 1991-1993. a ca 20 000 vanuseid tehisspiraale sisaldavaid objekte. Nende pikkus oli 3 cm spiraali läbimõõt aga 0,0003 mm!

Neid leiti tuhandeid. Keemiline analüüs tuvastas üliharuldaste metallide tungsteeni ja molübdeeni sisalduse, millede sulamistemperatuurid on vastavalt 3422°C ja 3623°C (vt „20 000 Year Old Spiralshaped Metal Objekt Founded in Russia“. TRUTHER May, 2012).

1976. a aga leiti Venemaalt Komi ANSV-st täpsustamata vanusega metallitükk, mis koosnes 75% ulatuses tseeriumist. Lisaks tuvastas analüüs üliharuldaste elementide nagu lantaan, neodiin, uraan, molübdeen jt sisalduse.

Eseme tihedus oli 5,974. Elementide summa, arvestades nende erikaalu, oleks pidanud andma tiheduse 6,65.

V. Fomenko hüpotees selle nähtuse seletamiseks:

„Võib möönda, et see ese on saadud mitte kokkusulatamise teel, vaid kasutatud on metallkeraamikat, mille puhul esinevad mikroskoopilised poorid. Nende pooride summaarne maht on umbes 10% kogu eseme mahust“ (vt I. Soomere „Paleokontakt“ lk 12).

V. Fomenko arvates võidi sellist sulamit kasutada ülimaldate temperatuuride juures ülijuhina.

1974. a leiti Rumeeniast Transilvaaniast Alpide idaosas asuvast karjäärast 10 m sügavuselt metallese mõõtudega 7x13x20 cm. Samas leiti ammu väljasurnud looma, mastodoni, luufragmente ja purihammas. Seega pidi leid olema 1-23 miljonit aastat vana. Ese koosnes 84% alumiiniumist. (Alumiiniumi saadi esmakordselt alles 1895. aastal elektrolüüsil 950 °C juures). Ese sisaldas üliharuldasi metalle – kremniumi, tsirkooniumi, kaadmiumi, galliumi, koobaltit, vismutit jt.

Lennundusinsenerid oletasid, et leitud ese võis olla lennuaparaadi maandumisteliku ots.

Huvitavale järeldusele jõudsid NASA ja prantsuse teadlased uurides Maa kraatreid. Suurim neist oli Lõuna-Aafrikas läbimõõduga 120 km, vanuseks 25 000 a. Ilmnesid seaduspärasused:

- Kraatreid oli oluliselt rohkem väheasustatud piirkondades
- Kraatrid pole sageli täitunud taimede ja neist tekkiva mullakihiga

Tavaline meteoriidikraater täitub kiirusega 1 meeter 100 aasta kohta. Sageli puuduvad kraatrites meteoriiditükid. Võis oletada, et tegemist võib olla aatomrelva tekitatud kraatriga, kus jääradiatsioon pärssis taimestiku kasvu ja inimtegevuse.

Teadlaste arvates toimus ca 12 000 a eKr maa atmosfääris radioaktiivne reostus. Seda näitavad jääliustikest leitud vase, tina ja seatina jäljed. Korallides tõusis sel perioodil uraani kontsentratsioon ligi 3 korda (vt I. Soomere „Paleokontakt“ lk 121).

Eelajaloolist aega uurinud kirjanik David Icke arvates võisid muistsed aatomisõjad toimuda ca 6000-10 000 a eKr.

Sumeroloog Z. Sitcheni arvates olid aatomisõjad ca 8000-9000 eKr vahemikus. Tema arvates hävitati aatomrelvadega tulnukate poolt ka Iisraeli linnad Soodom, Komorra jt.

Arvatakse, et Surnumeri (mis 400 m allpool ookeani pinda, 377 m sügav) on üks suur vesinikupommi kraater. Surnumere põhjast olevat leitud ka linnade varemeid.

TEE SIBERIST TÄNAPÄEVA EUROOPASSE JA EESTISSE

Paljud jumalanna Taarast kirjutanud autorid on viidanud sellele, et Taara nime (variantidena Toor, Tuur jt) võib leida kogu Euraasia kaartidelt.

Muistse Induse tsivilisatsiooni alal (praeguses Pakistanis) on **Thar'i** kõrb (kas jälle tuumasõjaga seotud?), India-Pakistani piiril on linn **Tharad**; ida pool Bangladeshis linn **Tura**.

Hiinas asuvast Uiguuri autonoomsest piirkonnast, kus **Tarimi nõgu** ja **Tarimi jõgi** oli juba juttu.

Eeldatavasti liikus osa muistse Uiguuri impeeriumi rahvaid lääne ja põhja poole. Baikali taga Vene-Mongoolia-Hiina piiril asuvas Dauurias on kaks järve – **Barun-Torei** (ca 850 ruutkilomeetrit) ja **Zun-Torei** (ca 300 ruutkilomeetrit). Mongoli keeles tähendab „barun“ paremat, „zun“ vasemat poolt. Huvitav – mis suunas tuleks seista, et Barun-Torei jääks paremale, Zun-Torei aga vasemale? See suund on edelasse. See vastab muistsele budistlikule kombele palvetada Tiibeti usupealinna Lhasa suunas, mis sealt jääb edelasse! Analoogselt palvetavad moslemid Meka suunas.

Vene FV Novosibirski oblastis voolab **Tara jõgi**. Lääne pool, Tjumeni oblastis on **Tara linn** ja **Tura jõgi**. Sellele piirkonnale on Handi-Mansi autonoomne oblast juba põhjanaabriks.

Liikudes veelgi lääne poole, satume Venemaa Omski oblastisse, kus isegi veel tänapäeval elab hante ja manse (nende ametlik autonoomne piirkond jääb põhja poole). Seal on **teine Tara jõgi** ja **Tara linn**. (Huvitav, et tänapäevane Soome entsüklopeedia FACTA 2001. a nimetab seda Irtõši lisajõge mitte Tara vaid **Tura** jõeks (pikkus üle 1000 km).

Omskist voolab läbi **Om'i jõgi**, mille nimi ei ütle venelastele midagi, hinduistidele on OM aga loomist tähistav püha silp.

Veelgi lääne pool, juba Uuralite lähistel on Sverdlovski oblast (tsaariperekonna mõrvari kommunistist Jakov Sverdlovi, õigemini Jenkel Solomoni nime järgi). Seal on hinduistliku taevajumala **Indra järved Bolšaja ja Malaja Indra**. Loomulikult esineb Indra geograafilise

nimena ka Indias (Indra jõgi Lääne-Bengaalias ja Indravati jõgi Ida-Indias). Sverdlovski oblastis asub ka Handi-Mansi autonoomne piirkond.

1888. a kirjutas etnograaf N.L. Gondatti manside jumalate perekonnast Torum'idest. **Numi Torum** (mansi keeles „Taeva Torum“) tulnud maale taevast „valgel hobusel“ ja olnud inimese sarnane. Ta naise **Sjäin Torumi** nimevariandiks olnud **Kaltõš Torum**. Üks Torumide perepoeg – **Sjähöl Torum** elavat „mustades pilvedes“. Ta olla inimese sarnane ning sõitvat „põdraga, kellel mammutikihvad!“ (vt I. Soomere „UFO-kontaktid ja usk“ 1990 Sünnimaa lk 27).

Ilmselt samadest jumalatest kirjutab 2011. a ka Niina Jurtšenko (vt Niina Jurtšenko „Naisjumalatest soome-ugri rahvaste mütoloogias“ Mäetagune 47. Toim Mare Kõiva, Andres Kuperjanov Tartu 2011 lk 119-125). Juhiksin tähelepanu nimevariantidele:

„Vähese maaviljelusega soome-ugri rahvastel on maajumalannal mõnikord ka kosmogoonilised funktsioonid. Manside maajumalanna Kaltaitš-EEKVA (Kaltai-EEKVA, Maakva, Joli-Toorum-Sjän) osales maailma ja esimese inimese loomises; just Kaltaitš-EEKVA andis Numi-Toorumile nõu, kuidas kindlustada ookeani pinnal ujuvat maad mägede vööga; tema puhus elu esimestesse inimestesse.

Taevast alla visatud Kaltaitš-EEKVAST sai maajumalanna ... loeti obi-ugrisid ühendava mos'i rahva esiemaks ... Temast sõltus ka surmajärgne saatus – ta määras kellena järglastest peab surnu taassündima“ (Müüdid 1990 lk 15).

Kui juba Vaikse ookeani kaldalt Uuralini jõudsimel, pole Eestigi enam kaugel. Komidest lõuna poole jäävad marid ja mordvalased. Teele Eesti poole jäid isurid, vepsalased, muromlased, merjalased; põhja poole – karjalased.

Itta liikuvad vene „pervoprohotsõ“ ja läände tungivad „uusasunikud“ hävitasid Aasias ja Ameerikas vanu kultuure, tapsid miljoneid kohalikke elanikke, lagastasid maa, vee ja õhu. Nii ongi, et paljudest rahvastest, nende kultuurist ja keelest teame üsna vähe, mõnedest ehk vaid nime.

Eesti aga elab ja Taara nimigi pole kohanimedest seast kadunud.

Kirjanduse ja atlase abiga (vt ka Tõnu Trubetski Maavalla rahvakalender MAAUSUST <http://www.maavald.ee/maausk.html>) on võimalik leida Eestist vähemalt 10 Taara ja ühe Tuuru nime kandva kohanime:

Suunaga idast → läände:

- Tarakuse asula (Sillamäest lõuna poole)
- Taara kallas (Aseri lähedal)
- Tarakvere (Jõgeva ja Mustvee vahel)
- Taara tammik (Viru-Nigula)
- Taaravainu (Rakvere lähedal)
- Taara org (Põltsamaa lähedal)
- Taari (Viljandist kirde poole)
- Taara Tammemägi (Jüri lähedal, Tallinnast lõuna poole)
- Taarakõnnu (Kaisma lähedal Pärnumaal)
- Taara tammik (Halinga v Pärnumaal)
- Tuuru (Haapsalust lõunasse)

Seega tundub, et nime poolest on Taara rohkem tuntud Põhja- ja Kesk-Eesti mandriosas.

Kui nüüd heita pilk laia maailma, siis võib sealgi Taara nime kohata:

- Tara mägi (Põhja-Ameerika, California)
- Taara järv (Lõuna-Ameerika, Tšiili)
- Tara saar (Filipiinid)
- Tara jõgi (Alpid, Itaalia, Montenegro, Bosnia)
- Tara mägi (Serbia, Iirimaa)

Praeguste andmete põhjal ei oska öelda – kas on siin mingi reaalne mõjutus Indiast pärit jumalanna kultusest või on tegu juhusliku nimesarnasusega?

Kõige läänepoolsem piirkond Euroopas, kus Taara nime võib leida on Iirimaa. Kesk-Iirimaa Meath'i maakonnas on Taara-nimeline mägi (Hill of Tara). Selle 155 m kõrguse mäe teeb kuulsaks ta ajalugu. Kirjalikud allikad ja arheoloogilised väljakaevamised näitavad, et tegemist on kultuspaigaga, mida aastatuhandeid on kasutatud. Arheoloogid on leidnud sealt kokku 25 mälestist. Uurimisel on kasutatud ka geofüüsikalisi meetodeid ja aerofotosid.

Suurimaks mälestiseks on jäljed ca 210 meetrise diameetriga ja ca 300 ülijameda tammepalgiga palistatud ring. Selle ehitamise ajaks on pakutud u 2500 a eKr.

On leitud ka suur, ca 40x170 m hoone alus. Oletatakse, et seal muiste toimusid kuninglikud nõupidamised.

Samuti on leitud ca 40 krematsioonimatuse aset ja ka skelette. Peale tavaliste hauapanuste on leitud fajansspärlitest kaelakee. See oli skeleti juures, mille vanust dateeriti ca 1350 a eKr.

Ilmnes, et kaelakee on pärit Egiptusest. Täpselt samasuguseid kaelakeesid on leitud Egiptusest, ka vaarao Tutanhamoni hauakambrist (1325 eKr).

Huvitav on märkida, et selliseid fajansspärleid valmistati veelgi varasema Induse tsivilisatsiooni ajal ca 4000 a eKr.

Iirimaa esiajalugu puudutavatesse käsikirjadesse on ajaloolased suhtunud ettevaatlikult (et mitte segi ajada legende ja ajaloolisi fakte). Võimalik ka, et mõned tõestisündinud lood tunduvad liiga fantastilised, et neid uskuda.

Nii väidab „Boweri käsikiri“ (Walter Bower, 15 saj), et Egiptuse printsess Scotia Tephia põgenes kodumaalt koos kaaslastega; algul Šotimaale (sealt ka Šoti – Scot nimi?), siis Iirimaaale. Egiptuse preester Manetho olevat väitnud, et Scotia oli vaarao Akhenatoni vanim tütar (seega võis ta sündida 14. saj eKr). Ametlikus Egiptuse dünastiate kronoloogias on aga Scotia Tephia 26. dünastia printsess, kes elas 1765-1699 a eKr. Scotial olnud 1750. eKr sündinud poeg Erimon, kes surnud Hispaanias 1683. a eKr. (Seega pidi Scotia emaks saama juba 15 aastasel?).

Võimalik, et seoses Scotiaga on olemas pärimus, et Taara mäel asunud valgest marmorist „Saatuskivi“ (iiri k Lia Fail), kus olevat kroonitud üle 140 Iirimaa kuninga, olevat toodud Egiptusest vahepeatusena Hispaanias?

Käesoleval ajal ei asu „Saatuskivi“ ta originaalses asukohas vaid teisaldati 1798. a ning paigutati mälestusmärgina iirlaste inglise-vastases ülestõususes 400 langenud iirlasele.

Väliselt meenutab „Saatuskivi“ India päritolu Šiva lingamit. (Ja mõnes allikas on Taara suguorgani sümboliks peetud muistset tammehiit).

Usk jumalanna Taarasse tekkis ammu enne punapäiste keltide sissetungi Iirimaale (ca 6. saj eKr). Iiripäraselt nimetati Taarat **Temair'iks** (nagu teisendnimega – Dölma – teavad teda Tiibeti budistid).

Iirimaa esiajalugu on seostatud mitmete hõimudega – piktid, Bolgi kaaslased, fomoorid, jumalanna Dana rahvas, (kes tulnud Kaspia mere äärest „suitsu eritavatel tumedatel pilvedel“), mileeslased jt.

Väidetavalt toimunud Tara mäel Iiri maakondade kuningate koosolekud iga 7 aasta tagant (arvatavasti 3. novembri paiku), pärast kõigi sügiseste majapidamistöõde lõppu. Käsiteldavate teemade seas olnud võlgade tasumised, kohtuasjad, palvete rahuldamisest, muudatuste kavad. Nõupidamisest kestnud 3 päeva. Toimunud ka loomade rituaalsed ohverdamised ja püüd unes tulevikusündmuse näha (mis tundub prototüübina Vana-Kreeka tähtsate riigiametnike templiunile!).

Ristusliku pealetung 5.-6. sajandil peatas „paganliku“ Taara kuningate traditsiooni, kuigi viiteid selle mõningasest jätkumisest on ka hiljem. Algust tegi endine ori, munk Püha Patrick (ca 387-460 pKr). Edasi tegutsesid juba ta järgijad.

Isegi inglaste võimutsemise ajal anti Iirimaa, arvestades Taara üldist austamist, välja Tara-nimelise nobilitaadi tiitleid (baron, viscont). Ka väljaspool Iirimaa, UK-s loodi 1942. a tiitel Baron Brabazon of Tara.

Muuseumis kannab Taara nime ka asteroid nr 5863. (Vt Miralda J. Green „The Celtic World“ L NY 1995; Brian Lalor (ed), „The Encyclopedia of Ireland Yale Univ Press 2009; Mythical Ireland TAARA, TEMAIR jt).

TÄNANE ÖÖ JA PÄEV

Siseministeriumi usuasjade nõunik Ringo Ringvee esitab statistikat religioonide kohta kaasaegses Eestis (vt Ringo Ringvee „Erinevad religioonid Eestis“: <http://www.oppekava.ee>)

Kõiki andmeid kokku liites sain:

- Vaimulikke – 843
- Kogudusi – 522
- Koguduseliikmeid – 405 308

Millegipärast puuduvad andmed judaistide ja islamistide kohta. Arvatavasti on tegemist passiivsete „arvelolevate“ isikute kirjapanekuga. Kui Eurobaromeeter näitab, et 1/6 Eesti elanikest usub jumalat, siis elanike koguarv Eestis peaks olema ca $400\ 000 \times 6 = 2,4$ miljonit! Mittekristlike abraamiliste religioonide (judaism+islam) osakaal on siiski veel väike. Käesoleval ajal ilmub ca 10 kristlust propageerivat ajalehte. Eesti TV edastab iganädalasi kristluse propagandasaateid, on lisandunud judaismi propageeriv TV, raadiost kuuleme peale otseselt usupropagandale pühendatud Pereraadio ja Raadio-7 ka Vikerraadios jm usupropagandat. Meie valitsustegelased osalevad usupropaganda üritustel. Kalendris on 11 riigipühast 5 kristlikud tähtpäevad. Kristlikud kirikud saavad olulisi riiklikke toetusi. Riiklikus Tartu Ülikoolis tegutseb vaimulikke ettevalmistav teaduskond. Kas me põhiseaduse säte riigi ja usu lahususest on vaid sõnakõlks?

Religiooni rakendamine poliitika vankri ette pole uus nähtus. Seda on tehtud ka Euroopas läbi sajandite. Venemaal esineb endine KGB ohvitser kirikutes alandliku usukummardajana. Õigeusu juhtide ja KGB seos on üldtuntud fakt (selle organisatsiooni ühe esindaja Aleksius II patronaaži all hakkas ilmuma ulatuslik illustreeritud „Провословная Энциклопедия“). Hetkel on seeria jõudnud alles k-tähe juurde ja on jõutud trükkida juba 29 paksu köidet.

Nüüd paar näidet abraamiliste religioonide (kus esiisaks peetakse Aabramit) „väärtustest“:

- **Vana Testament** (Psalmid 79, 51):

„Kui kaua sa, Jehoova, oled lõpmata vihane ja su püha viha leegitseb nagu tuli? Vala oma vihaleek paganate peale, kes su nime ei kuuluta“.

- **Uus Testament** (Pauluse II kiri tessalooniklastele 1; 7-9):

„... kui Issand Jeesus ilmub taevast oma väe inglitega leegitsevas tules, karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile. Need saavad karistuseks igavese hukatuse ...“.

- **Koraan** (Suura 8-12; 10-13):

„Kord sisendas sinu Isand inglitele: „Tõesti, mina olen koos teiega. Olge siis abiks usklikele! Me täidame uskmatute südamed hirmuga. Rebige neil pead maha ja kõik sõrmed otsast karistuseks selle eest, et nad hoidusid allumast Allahile ja tema sõnumitoojale, sest Allah on karm karistama.

Meie oleme hävitanud terveid põlvkondi, kes elasid enne teid, kui nad hälbisid õiglusest ega uskunud meie sõnumitoojaid““.

Eestis tegutseb Taara ja Maausu Maavalla koda. Selle vanema Andres Heinapuu andmeil on neil ca 100 liiget. Rahvaloenduse andmeil 2007. a pooldas Eesti elanikest Taara- ja maausku ca 1000 inimest. Spetsiaalses arvamusküsitluses ilmnes, et 11% eesti elanikest seda suunda pooldab.

Tundub, et tänapäeval on kõige rohkem taarausulisi Tiibeti budistide seas.

Seal on esinenud ka rangjungi nimetust kandev ime – mõne aasta jooksul on kaljusse iseeneslikult tekkinud istuva Taara kuju. See juhtus Ida-Bhutanis Rangjungi linna lähistel. Juhtunu vajab muidugi detailsemat uurimist.

TPS

1977.a ilmus Eruch B. Fanibunda sulest raamat „Vision of the Divine“. Seal oli ka foto (mis on ka internetiartiklis „The Meddalion Created by Baba, Shoving Shirdi Sai Baba Picture“).

Tegemist on avataar Sathya Sai Baba poolt juudi rahvusest austajale Eruch B. Fanibundale kingitusena materialiseeritud medaljoniga. Selle ühel küljel on kujutatud Sai Baba eelmist kehastust Shirdi Sai Babana, tema parema käe peopesa ja ladina tähestiku tähed TPS.

Muidugi küsis E.B. Fanibunda nende tähtede kohta seletust.

Sai Baba selgitus:

T – so TAARA

Pathri (Shirdi Sai Baba sünniküla)

P – Parthi (Sathya Sai Baba sünniküla)

Prema (tulevane avataar Prema Sai)

S – Sathya (sanskrit – tõde)

Sai Baba ütles, et Taara ja tema on ühine vaimne jõud inimkonna arendamiseks.

Tsiteeriksin New Delhi sotsioloogiaprofessori S.P. Ruhela raamatu „Kolmainus Sai“ („The Sai Trinity“ New Delhi 1997) esilehekülge:

„Nemad – Šiva ja Shakti – osutasid tark Bharadvadžale veelgi suuremat õnnistust. Šiva ütles, et nad võtavad inimkuju ja sünnivad Bharadvadža suguvõssa kolmel korral:

- *Šiva üksinda kui Shirdi Sai Baba*
- *Šiva ja Shakti koos Puttaparthis kui Sathya Sai Baba*
- *Shakti üksinda kui Prema Sai“*

Tuntud on aga ka tõsiasi, et Šiva shakti ehk ta naine oli Taara (Sati, Parvati jt kehastustes). Seega sünnib järgmisena Taara Prema Sai Babana.

Hinduismis on tuntud Šiva esinemine Ardhanaishavarana (Šiva ja Shakti ühes kehas):

„Narade läks Kailase mäe juurde ja nägi seal Šivat ja Parvatit ühes kehas olevat – pool keha oli mehe ja pool keha naise oma nagu on Ardhanaishavara kuju“ („Lord Siva and His Worship by Sri Swami Sivananda“ <http://www.deshg.org/download/lordsiva.html>)

Avataar Sathya Sai Baba lahkus füüsilisest kehast 24. aprillil 2011. a.

C.M. Sahni ja R. McClungi raamatus „Gems of Wisdom“ 1995, kus on toodud Sathya Sai Baba tsitaate 1961-1992 on lk 432 viide, et Prema Sai Baba sünnib 1 aasta pärast eelneva kehastuse lõppu.

Seega – aprilli lõpul 2012 aastal. Ja seekord TAARA energiaga.

Olen paljude nende seas, kes loodavad TEDA oma missiooni täitmas näha ja kuulda, mida tal kaasaegsele põlvkonnale öelda on.

Arvatavasti tuletab ta meile meelde juba eelnevaid tarkusesõnu. Neid on palju, aga kui vähe neist on ellu viidud. Lõpetuseks tooksin vaid mõned neist (vt I. Soomere „Karma ja taasünd“ Viljandi 2003 lk 214-215).

- *„Inimese teenimine on palju väärtuslikum kui nn Jumala teenimine. Jumalal pole mingit vajadust teenimise järele. Rõõmustate inimest, rõõmustate Jumalat“.*
- *„Käed, mis aitavad on pühamad kui huuled, mis paluvad“.*

- „Kas Jumal, kes ise on kõige rikkuse allikas vajab Teie väikesi annetusi? Jumalale tehtud annetustel on egoistlik motiiv. Annetatakse midagi väikest lootuses saada Jumalalt suuremat vastutasu. On kahju, et sellised rumalused õilmitsevad veel kaasajalgi. Inimesed ohverdavad mutimullahunniku ja soovivad saada mäge! See on pühendumise karikatuur“.
- „Rituaalid ja palved on vajalikud rännaku algastmetel. Need on vaimse hariduse lasteaed“.

Ühes vestluses USA-st pärit prof John Hislopiga oli selline lõik (samal lk 211):

„**Hislop:** Swami (õpetaja), kas universumis on teisi piirkondi, kus võimalik vabaneda sünnist ja surmast?

Sai: See saab toimuda ainuüksi Maal. Mitte kuski mujal mõõtmatus universumis pole sellist võimalust. See on ainulaadne ja piirdub vaid selle Maaga“,

Tänapäevase „globaliseerumise“ ja „uue maailmakorra“ kohta sobib järgmine Sai Baba ütlus:

„Liigne rahahulk kasvatab inimeses isekust, laiskust, põlgust teiste vastu. Tänapäeval on inimesed raha taga ajades langenud elajalikkuse tasemele“ (samal lk 82).

Enesealandamise, indulgentside taotluse, ikoonikumardamise ja „valitute“ petliku eneseimetluse asemel on Sai Baba soovitanud järgmist:

„Ole ustav, õiglane, informeeritud, ergas, puhas ja täis armastust – see on küllaldane religioon“ (vt I. Soomere „Lugemiselamusi Sai Babast“ Tallinn 1998 lk4).

Küllap jääb samaks religioonideülese õpetuse tuum (vt Kundra Seema (ed) Divine Message of Bhagavan Shri Sathya Sai Baba“ New Delhi 1990 T-31):

„On ainult üks Jumal – ta on kõikjal.

On ainult üks religioon – see on armastus.

On ainult üks seiskus – see on inimkond.

On vaid üks keel – see on südame keel.

On vaid üks seadus – see seadus on karma“.

13. veebruar 2013

ILMAR SOOMERE